

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

KLÍČEK

K komunikace

L láska, vzájemný respekt

Í individualita

Č činnosti hrou

E estetika, ekologie

K kamarádství

Motto:

***„ HRAJEME SI CELÝ ROK,
ANEK KDO SI HRAJE, NEZLOBÍ“***

1	Identifikační údaje	3
2	Charakteristika mateřské školy	5
3	Specifika mateřské školy	7
4	Podmínky vzdělávání	8
4.1	Věcné (materiální podmínky)	8
4.2	Životospráva	8
4.3	Psychosociální podmínky	9
4.4	Organizace chodu	9
4.5	Personální a pedagogické zajištění	10
4.6	Řízení mateřské školy	10
4.7	Spoluúčast rodičů	11
4.8	Spolupráce s dalšími institucemi	12
4.9	Podmínky pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami	12
4.10	Podmínky pro vzdělávání dětí od dvou do tří let	13
5	Speciálně pedagogická péče	15
5.1	Děti s narušenou komunikační schopností	15
5.2	Děti se zrakovým postižením	16
5.3	Děti se sluchovým postižením	17
5.4	Děti s tělesným postižením	18
5.5	Děti s mentálním postižením	18
5.6	Děti s poruchou autistického spektra	19
6	Organizace vzdělávání	22
7	Charakteristika vzdělávacího programu	24
7.1	Zaměření školy	25
7.2	Dlouhodobé cíle vzdělávacího programu	25
7.3	Dlouhodobý plán školy	27
7.4	Metody a formy vzdělávání	30
7.5	Zajištění vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami	33
7.6	Zajištění průběhu vzdělávání dětí od dvou do tří let	34
8	Vzdělávací obsah	35
8.1	Charakteristika vzdělávacího obsahu	35
8.2	Časový plán	36
8.3	Integrované bloky	36
8.3.1	I. Příroda už barvy vaří, podzim všude hospodaří	37
8.3.2	II. Přišla zima celá bílá, komu by se nelíbila	42
8.3.3	III. Hodně barev duha má, s nimi jaro otvírá	47
8.3.4	IV. Uvjíme věneček ze všech letních kytíček	53
9	Doplňující programy a aktivity	58
10	Evaluační systém	59
11	Závěrečná ustanovení	62

Příloha č. 1: Netradiční terapeutické techniky a zájmové terapie

Příloha č. 2: Program environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty

Příloha č. 3: Minimální preventivní program

Příloha č. 4: Desatero pro rodiče dětí předškolního věku

1 Identifikační údaje

Název ŠVP:	ŠVP PV
Vzdělávací program:	RVP PV
Motivační název:	Klíček – Klíček otevírá bránu do světa poznání, vzdělávání, zkušeností a nových dovedností, díky kterým se utváří osobnost dítěte.
Údaje o škole:	Mateřská škola Klíček, Karviná – Hranice, Einsteinova 2849, příspěvková organizace
Adresa:	Einsteinova 2849, 733 01 Karviná – Hranice
IČO:	60337346
RED-IZO:	600026302
Telefon:	596 311 683, 604 130 152
Email:	ms-klicek@seznam.cz (ředitelství) mslogopedicka@seznam.cz (ekonomka školy)
Web:	www.klicek-skolka.cz
Jméno ředitele školy:	Mgr. Eva Daňková
Zřizovatel:	Moravskoslezský kraj 28. října 117, 702 00 Ostrava
Telefon:	595 622 222
Email:	posta@kr-moravskoslezsky.cz
Web:	www.kr-moravskoslezsky.cz
Zpracovala:	Mgr. Eva Daňková ve spolupráci s pedagogických sborem
Platnost od:	1. 9. 2017
Verze ŠVP:	3
Číslo jednací:	MSKL/00468/2017
Projednáno:	na pedagogické radě 29. 8. 2017

.....
Mgr. Eva Daňková
ředitel školy

.....
Razítko školy

2 Charakteristika mateřské školy

Trochu historie

Naše mateřská škola byla založena k 1. 3. 1984. Byly zde přestěhovány 2 třídy dětí s mentálním postižením, které do té doby byly umístěny v MŠ s polským jazykem vyučovacím v Karviné – Novém Městě.

Ve školním roce 1984 – 85 zde byla otevřena jedna třída pro děti s vadami řeči a v dalších letech zde byly postupně zřizovány další třídy pro děti s vadami řeči, které nahradily i třídy pro děti s mentálním postižením. Do jednotlivých tříd byly zařazovány děti s vadami řeči i s jiným postižením.

Škola byla MŠMT ČR zřízena k 1. 1. 1994 příspěvkovou organizací s právní subjektivitou. Mateřská škola je zařazena v síti škol od 1. 1. 2005.

Od 1. 7. 2001 je zřizovatelem Moravskoslezský kraj a od 1. 1. 2006 nese název Mateřská škola Klíček.

Naše současnost

Mateřská škola Klíček je školou zřízenou dle § 16 odst. 9 ŠZ. Navštěvují nás děti s priznaným podpurným opatřením 2. – 5. stupně, ve věku 3 – 7 let, popř. děti mladší 3 let (od 2 let).

Budova mateřské školy je dvoupodlažní, má 5 celodenních tříd s kapacitou 70 dětí. Je umístěna v sídlištní zástavbě v blízkosti parku Rehabilitačního sanatoria, lesoparku Dubina a Černého lesa, které využíváme k vycházkám, přírodovědným a sportovním akcím.

Tři třídy mají svou šatnu, sociální zařízení, hernu, ložnici, pracovnu pro individuální práci a přípravnou kuchyňku pro výdej jídel. Dvě třídy mají šatnu, sociální zařízení, hernu, pracovnu pro individuální práci a přípravnou kuchyňku pro výdej jídel. Třída Kořata má velkou relaxační místnost.

Třídy v přízemí mají velké terasy směřující do školní zahrady, které jsou sezónně využívány ke všem činnostem. V přízemí budovy jsou dvě speciální třídy pro děti s autismem. V prvním patře jsou 3 třídy.

Všechny třídy jsou vybaveny odpovídajícím nábytkem, dostatečným množstvím hraček, didaktických pomůcek. V každé třídě je prostor pro relaxaci a odpočinek dětí.

Místnosti, vybavení hračkami, materiály a doplňky dávají dětem prostor ke hrám a činnostem, které podporují rozvoj jejich osobnosti.

U školy je velká zahrada, která je z větší části pokryta travnatou plochou s keři a vzrostlými stromy. Část zahrady je vyasfaltovaná pro jízdu na dětských dopravních prostředcích, v objektu školní zahrady jsou umístěny různé herní prvky.

Součástí mateřské školy je školní jídelna.

3 Specifika mateřské školy

- ✓ Ve třídách probíhají všechny činnosti a aktivity jako ve třídách běžné mateřské školy, vzdělávání je rozšířeno o speciálně pedagogickou péči, netradiční terapeutické techniky a zájmové terapie.
- ✓ Menší kolektiv dětí ve třídách umožňuje individuální přístup k jednotlivým dětem.
- ✓ Přítomnost dvou pedagogických pracovníků se speciálně pedagogickým vzděláním během celého dopoledne.
- ✓ Pravidelné zařazování individuální a skupinové speciálně pedagogické péče.
- ✓ Zajištění specifických dovedností u dětí se speciálními vzdělávacími potřebami formou reedukačních a kompenzačních cvičení.
- ✓ Zajištění strukturovaného učení a práce podle TEACCH programu ve třídě, ve které jsou zařazeny děti s těžkým zdravotním postižením (autismus, kombinované vady).
- ✓ Přítomnost asistenta pedagoga.
- ✓ Pro relaxaci jsou zařazovány cvičení jógy, cvičení na overbalech, pobyt v relaxační místnosti.
- ✓ Vzdělávání na základě individuálně vzdělávacích plánů a diagnostických záznamů (aktualizace 3x ročně). U dětí s autismem vytváření edukačně – hodnotících profilů ve spolupráci s rodiči (aktualizace 2x ročně).
- ✓ Úzká spolupráce s odbornými lékaři – logopedi, oční lékařka, psycholog, neurolog, dětský psychiatr, aj.
- ✓ Spolupráce se speciálně pedagogickými centry (dále jen SPC) – SPC pro děti s vadami řeči Karviná, SPC pro děti s mentálním postižením Karviná, SPC pro zrakově postižené Opava, SPC pro děti s PAS Ostrava – Zábřeh, SPC pro sluchově postižené Ostrava – Poruba, SPC pro tělesně postižené Frýdek – Místek.
- ✓ Využívání alternativních metod komunikace – obrázkový systém, vizualizace, MAKATON.

4 Podmínky vzdělávání

4.1 Věcné (materiální) podmínky

Prostor třídy je členěn do „zón“, ve kterých jsou umístěny hračky a materiály pro jednotlivé typy her a činností, odpovídají počtu dětí i jejich věku. Hračky, materiál i pomůcky jsou volně přístupné, děti si na požádání berou hračky samy a po ukončení hry si hračky po sobě průběžně uklízejí.

Učitelky dětem umožňují hrát si a tvořit z různých materiálů. Třidu si děti zdobí vlastními výtvary a vystavují je na určeném místě.

Děti mají oddělený prostor pro hru, učení, stravování a odpočinek, v hernách je místo, kde mohou děti relaxovat. Denně je zajišťováno větrání třídy – podle právě probíhajících činností dětí a podmínek ovzduší (inverzí stav). Osvětlení tříd a vytápění vyhovuje hygienické normě, je pravidelně kontrolováno.

Ve škole i mimo ni (školní zahrada) mají děti prostor k rozmanitým pohybovým aktivitám.

Všechny vnitřní i venkovní prostory mateřské školy splňují bezpečnostní a hygienické normy dle platných předpisů.

4.2 Životospráva

Dětem je nabízena plnohodnotná a vyvážená strava, mezi jednotlivými jídly je dodržován doporučený interval, jídelníček je sestavován s přihlédnutím k racionální výživě.

Vedoucí školní jídelny sleduje skladbu jídelníčku a vyhodnocuje spotřební koš, pravidelně je ovoce nebo syrová zelenina. Jídlo je podáváno esteticky upravené.

Po celý den je důsledně dodržován pitný režim, děti mají k dispozici během celého pobytu v mateřské škole čaj, džus nebo vodu s citrónem.

Děti stolují v klidné a pohodové atmosféře, učitelka nabízí a motivuje děti, aby ochutnaly jídlo, které nemají rády, či jeho úpravou je „neznají“; děti do jídla nenutí.

Učitelka je dětem příkladem nejen v konzumaci jídel a racionální výživy, ale i v pitném režimu.

Je zajištěn pravidelný rytmus a řád. Učitelka dbá o pravidelný pobyt venku, a to za každého počasí (výjimkou je prudký déšť, velké mrazy či špatná kvalita ovzduší), pobyt venku respektuje doporučenou délku.

Je respektována individuální potřeba aktivity a spánku. Chování a jednání učitelek je v souladu se zdravým životním stylem.

4.3 Psychosociální podmínky

Rovnocenné postavení všech dětí. Všichni pracovníci školy vytváří dětem takové prostředí, ve kterém se cítí spokojeně, jistě a bezpečně.

Volnost a osobní svoboda dětí je vyvážena potřebným řádem.

Pedagogové se snaží o nenásilnou komunikaci s dítětem, která je mu příjemná, a která navozuje vztah důvěry a spolupráce.

Vzdělávací nabídka je uzpůsobena jednotlivým dětem – jejich individualitě a potřebám.

Dítě se adaptuje na docházku do MŠ ve společnosti rodičů tak dlouho, jak potřebuje.

Děti mají příležitost vidět konkrétní vzájemnou pomoc všech pracovníků školy i pomoc rodičů v MŠ, učitelka se dostatečně věnuje vztahům ve třídě, nenásilně tyto vztahy ovlivňuje (prevence šikany).

Děti zažívají pocit přijetí, sounáležitosti a důležitosti pro skupinu, děti mezi sebou respektují pravidla komunikace a naslouchání.

Učitelka respektuje individuální tempo dítěte (možnost dokončení činnosti či hry), vede děti k tomu, aby nejdříve hledaly řešení svých problémů, děti se mohou na učitelku obracet s návrhy aktivit, činností, jsou vedeny k tomu, aby se nebály požádat o pomoc.

Využívány jsou prostředky pozitivní motivace (převažuje pochvala), podpora dětí nebát se projevit a vyjádřit svůj názor, rozvoj samostatnosti a vzájemné důvěry.

Hygienické požadavky jsou přizpůsobeny úrovni a postižení dětí (pleny, používání nočníku, WC).

4.4 Organizace chodu

Denní řád je dostatečně pružný, reaguje na individuální možnosti a potřeby dětí. Během dne organizuje učitelka řízené činnosti tak, aby si z nich děti mohly vybírat, na základě pozorování dětí ve spontánních činnostech plánuje další činnost. Plánování činnosti tedy vychází prvotně z potřeb a zájmů dětí.

Řízené zdravotně preventivní pohybové chvílky jsou zařazovány pravidelně, stejně jako speciálně pedagogická péče (ať už individuální či skupinová).

Poměr spontánních a řízených činností je vyvážený, děti mají dostatek času i prostoru pro volné hry, ve třídě jsou vytvořeny herní kouty.

Děti jsou podněcovány k vlastní aktivitě, je jim dán dostatek prostoru pro rozvoj samostatnosti a soběstačnosti. Je dbáno na soukromí dítěte.

Pedagogové průběžně zpracovávají diagnostické záznamy u dětí, u dětí s autismem jsou v průběhu roku zpracovávány Edukačně hodnotící profily. Tyto záznamy jsou průběžně aktualizovány ve spolupráci s rodiči dětí a tvoří součást portfolia dítěte. Jsou podkladem pro zpracování závěrečného ročního hodnocení individuálně vzdělávacího plánu.

Spojování tříd probíhá výjimečně, a to jen na odpočinek a odpolední činnosti bez překračování stanoveného počtu dětí ve třídě.

V každé třídě je v rámci organizace zajištěno překrývání přímé pedagogické činnosti pedagogů každý den minimálně v rozsahu dvou a půl hodiny.

4.5 Personální a pedagogické zajištění

Pedagogové MŠ splňují požadovanou odbornou kvalifikaci, popř. si ji doplňují.

Pedagogové se vzdělávají na základě plánu osobního rozvoje, studují odbornou literaturu, zúčastňují se různých odborných školení, seminářů a kurzů.

Ředitelka školy podporuje další vzdělávání pedagogických pracovníků dle jejich zájmů a potřeb školy.

Pedagogický sbor funguje na základě jasně vymezených pravidel.

Pedagogové se chovají profesionálně v souladu se všeobecně přijatými pravidly chování.

Specializované služby a speciálně pedagogická péče je zajišťována ve spolupráci s klinickými logopedy a speciálními pedagogy SPC.

4.6 Řízení mateřské školy

Povinnosti, pravomoci a úkoly všech pracovníků jsou jasně vymezeny.

Všichni pedagogičtí pracovníci znají své kompetence, které jsou dány pracovní náplní.

Povinnosti a pravomoci vedoucích pracovníků jsou uvedeny v Organizačním řádu školy.

Je vytvořen funkční informační systém. Učitelky jsou v dostatečné míře informovány o záležitostech školy, přicházejí s podněty a nápady k rozvíjení programu školy.

Ředitelka školy podporuje vzájemnou spolupráci, sama se na spolupráci podílí.

Pedagogický sbor pracuje jako tým. V průběhu roku se pravidelně setkává na pedagogických

poradách, kde jsou projednávány otázky týkající se organizace, spolupráce, dalšího rozvoje školy, ročního plánu, inovací. Vzájemně konzultuje a analyzuje svou práci.

Kontrolní a hospitační činnost slouží jako nástroj k zefektivnění pedagogické práce, je dána ročním plánem hospitací a kontrol.

Pedagogičtí pracovníci úzce spolupracují se Speciálně pedagogickými centry, odbornými lékaři, s pracovníky OSPODU (orgán sociálně právní ochrany dětí), se ZŠ Mendelova.

Ředitelka školy zajišťuje vnější informační systém pro rodiče a širší veřejnost (webové stránky, internet).

Mateřská škola spolupracuje se zřizovatelem a dalšími organizacemi v místě.

Ředitelka školy pracuje na školním vzdělávacím programu spolu s ostatními pedagogy. Kontroluje jeho obsah a soulad s rámcovým vzdělávacím programem. V průběhu školního roku průběžně vyhodnocuje, zda z ŠVP vychází konkrétní třídní vzdělávací program. Kontroluje, zda je tento program aktualizován a zda vychází ze skutečných potřeb všech aktérů vzdělávání a z podmínek mateřské školy. Výstup z hodnocení využívá k dalšímu plánování.

4.7 Spoluúčast rodičů

Ve vztazích mezi pedagogy a rodiči panuje oboustranná důvěra a otevřenost.

Mateřská škola zjišťuje, jaké jsou potřeby a nároky rodičů ve vztahu k MŠ.

Pedagogové na třídě zjišťují představy rodičů o vzdělávacích postupech vhodných pro jejich dítě, s jakými zkušenostmi a na jaké vývojové úrovni přichází dítě z rodiny do MŠ.

Rodiče mají možnost podílet se na dění v mateřské škole, mohou s námi otevřeně jednat, mít připomínky i náměty k chodu MŠ.

Učitelky spolupracují s rodiči při sestavování individuálně vzdělávacích plánů (dále jen IVP).

MŠ organizuje pro rodiče pravidelné akce – besedy s odborníky na dané téma, rodičovské skupiny pro rodiče dětí s autismem, tematická tvoření, odpolední akce pro rodiče s dětmi.

Rodiče žádají o konzultace ve výchovných složkách, zajímají se o výsledky vzdělávání svého dítěte.

Pravidelně jsou organizovány třídní schůzky. Učitelky dle potřeby rodičů poskytují informace o pokrocích ve vývoji a vzdělávání dítěte.

MŠ získává od rodičů informace prostřednictvím anonymních dotazníků, které jsou podkladem

autoevaluace, a také cenným vodítkem pro další pedagogickou práci.

Veškeré informace o rodině a dětech jsou důvěrné.

4.8 Spolupráce s dalšími institucemi

Zřizovatel – Moravskoslezský kraj

Město Karviná

Školské poradenské zařízení

Mateřské školy v obci

Základní školy (především ZŠ Mendelova)

Regionální knihovna Karviná

Regionální televize Polar

Divadelní společnosti

Hasičský záchranný sbor Karviná

Městská policie Karviná

4.9 Podmínky pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami

Vzdělávací obsah ve školním vzdělávacím programu (dále jen ŠVP) vychází z konkrétních vzdělávacích potřeb a možností dětí, je zohledňován druh a stupeň postižení. Vzdělávací obsah, rámcové cíle a záměry předškolního vzdělávání jsou vymezeny v obecné rovině, aby bylo možné je při jejich naplňování přizpůsobovat tak, aby maximálně vyhovovaly dětem, jejich individuálním potřebám a možnostem.

Hlavní vzdělávací obsah (nabídka) je rozšířen o speciálně pedagogickou péči, která je prováděna denně na třídách a také ve speciálních pracovnách, kde se učitelky věnují dětem individuálně.

Na začátku školního roku je u všech dětí vypracována vstupní diagnostika (ve spolupráci s rodiči), která se poté 2x – 3x ročně aktualizuje a vyhodnocuje. Na základě této diagnostiky se určuje další postup pro individuální práci s dítětem a sestavuje se individuálně vzdělávací plán.

Při sestavování IVP se vychází z doporučení příslušného školského poradenského zařízení (nejčastěji speciálně pedagogické centrum). IVP je konzultován se zákonnými zástupci. Je to otevřený dokument, do kterého může pedagog v průběhu roku vstupovat, a průběžně ho aktualizovat. Na konci školního roku je plán vyhodnocen.

Na základě doporučení školského poradenského zařízení je zajištěna přítomnost asistenta.

Konkrétní podmínky pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami jsou rozpracovány v kapitole 5. Speciálně pedagogická péče.

4.10 Podmínky pro vzdělávání dětí od dvou do tří let

Do mateřské školy jsou přijímány děti na základě doporučení speciálně pedagogického centra, zpravidla od tří let (výjimečně děti od dvou let).

V mateřské škole je zabezpečeno vzdělávání dětí od dvou do tří let. Jejich vzdělávání probíhá ve třídách, kde jsou děti různého věku. Počet dětí v těchto třídách je v souladu s platnou legislativou. Třídy jsou upraveny tak, aby odpovídaly potřebám vzdělávání dvouletých dětí.

Rámcové cíle a záměry vzdělávání, kterou jsou obsažené v ŠVP, jsou vhodné i pro vzdělávání dětí od dvou do tří let.

Pedagogové si uvědomují specifika související s dosahovanou úrovní ve všech oblastech dítěte:

- ✓ potřeby dvouletých dětí jsou intenzivnější než u dětí starších,
- ✓ velká touha po poznání, období experimentace,
- ✓ poznávání všemi smysly,
- ✓ vymezení se vůči ostatním, poznávání sebe sama, egocentrismus,
- ✓ obtížná orientace v prostoru a čase,
- ✓ velkou důležitost hraje přítomnost a situace, se kterými se dítě setkává a které ji naplňují,
- ✓ menší obratnost v pohybových aktivitách,
- ✓ nutný je zvýšený neustálý dohled,
- ✓ stálý pravidelný režim dne,
- ✓ snazší unavitelnost dítěte – prostor pro častější odpočinek,
- ✓ separační úzkost - dostatek emoční podpory, zajištění pocitu bezpečí,
- ✓ přiměřené podněty odpovídající vývojové úrovni dítěte,
- ✓ více individuální péče – dopomoc při sebeobsluze,
- ✓ jasná a srozumitelná pravidla.

Pedagogové zastávají v oblasti vzdělávání dvouletých dětí významnou pozici, stávají se zástupcem rodiče, důležité je poskytovat dítěti oporu, pocit jistoty, bezpečí, pevný denní řád a individuální přístup.

Mateřská škola je vybavena dostatečným množstvím pomůcek a hraček, které jsou pro dvouleté děti vyhovující a podnětné.

Ve věkově heterogenních třídách je zajištěno zneprístupnění bezpečnost ohrožujících předmětů,

jsou stanovena jasná a srozumitelná pravidla pro používání a ukládání hraček a pomůcek.

Prostředí třídy je upraveno tak, aby poskytovalo dětem dostatečný prostor pro volný pohyb a hru dětí, umožňovalo variabilitu uspořádání prostoru a zabezpečovalo možnost naplnění, potřebu pružného odpočinku.

Ve třídách je zajištěno zázemí pro hygienu dítěte (nočníky, možnost přebalení dítěte).

Šatna je vybavena dostatečným prostorem pro náhradní oblečení a hygienické potřeby.

Je zajištěn vyhovující denní režim, který respektuje potřeby dětí (zejména pravidelnost, dostatek času a prostoru pro realizace činností, úprava času stravování, prostor pro odpočinek a relaxaci).

Rodiče mají možnost využít adaptačního programu, který škola poskytuje. Adaptační program je přizpůsoben individuálně dle potřeb jednotlivých dětí.

Dětem je umožněno využívat specifické pomůcky pro zajištění pocitu bezpečí a jistoty (láhev s dudlíkem, vlastní hrneček, plyšová hračka, polštářek, apod.).

Vzdělávací činnosti jsou realizovány v menších skupinkách dětí či individuálně, vždy s přihlédnutím k individuálním potřebám dětí a jejich vlastní volbě.

Pedagogové jsou trpěliví, laskavě důslední, dítě pozitivně přijímají, motivují, poskytují dítěti pocit bezpečí a jistoty.

Nezbytnou součástí je úzká spolupráce s rodinou.

5 Speciálně pedagogická péče

5.1 Děti s narušenou komunikační schopností

U dětí s narušenou komunikační schopností je prováděna komplexní logopedická terapie, která zahrnuje kolektivní a individuální logopedickou péči.

Logopedická terapie zahrnuje:

- ✓ rozvoj slovní zásoby s užíváním všech slovních druhů,
- ✓ rozvoj řeči ve všech jazykových rovinách (foneticko-fonologická, lexikálně-sémantická, morfologicko-syntaktická, pragmatická),
- ✓ rozvíjení rozumových a sensorických schopností dítěte v návaznosti na potřeby artikulace (vizuomotorika, zraková a sluchová percepce),
- ✓ dechová a fonační cvičení,
- ✓ procvičování orofaciální motoriky a artikulační cvičení (cviky potřebné pro posílení či rozhýbání patřičných částí mluvidel),
- ✓ procvičování orientace hrotu jazyka před zrcadlem,
- ✓ vyvozování a korekce hlásky,
- ✓ fixace hlásky (upevňování nové artikulační schopnosti v optimálním hlasovém spojení a vytvoření tzv. artikulačního stereotypu),
- ✓ automatizace správné výslovnosti (při spontánní mluvě),
- ✓ rozvoj fonemického sluchu a fonemické diferenciaci (schopnost slyšet jednotlivé fonémy - analýza, syntéza, rytmizace, rýmy),
- ✓ rozvíjení jemné motoriky a grafomotoriky,
- ✓ trénink přirozeného přenosu gramatických forem na základě analogií (tvoření množného čísla, zdvojnásobení, synonyma, homonyma, antonyma, atd.),
- ✓ využívání vhodných programů na PC,
- ✓ úzká spolupráce s klinickými logopedy.

Individuální logopedická péče je poskytována denně po dobu 15 – 20 minut, doba je upravována dle individuálních potřeb dítěte (podle druhu a míry postižení, podle věku a schopnosti soustředit se).

5.2 Děti se zrakovým postižením

U dětí se zrakovým postižením se dbá na zrakovou hygienu, děti jsou vedeny k pravidelnému nošení kompenzačních pomůcek (brýle, okluze) a učí se, jak správně o pomůcky pečovat.

V oblasti speciálně pedagogické péče (dále jen SPP) se zařazují pleoptická cvičení - náprava spočívá v aktivním cvičení tupozrakého oka za úplného zakrytí zdravého oka:

- ✓ cvičení barvocitu,
- ✓ cvičení zrakové ostrosti,
- ✓ cvičení jemné motoriky,
- ✓ cvičení vizuomotorické koordinace,
- ✓ cvičení orientace v makro a mikroprostoru,
- ✓ lokalizační cvičení,
- ✓ cvičení zkracování reakčních časů.

Pleoptická cvičení jsou zaměřena na:

- ✓ nácvik vnímání světelných podnětů,
- ✓ lokalizační cvičení,
- ✓ cvičení zrakové stimulace,
- ✓ cvičení zrakové ostrosti.

Ke cvičení se využívá speciálních přístrojů (CAM, amblyotrenažér, light box) a pomůcek.

K nácviku jednoduchého binokulárního vidění provádí speciální pedagog **ortoptická cvičení:**

- ✓ cvičení konvergence,
- ✓ stereoskopická cvičení,
- ✓ cvičení na cheiroskopu.

Pleoptická a ortoptická cvičení jsou doplňována **zrakovým cvičením**. Při cvičení se postupuje v souladu s vývojovou řadou zrakových reflexů:

- ✓ cvičení barvocitu (rozlišování barev, rozpoznávání základních barev, rozpoznávání barevných odstínů),
- ✓ třídění předmětů podle velikosti, tvaru, barvy,
- ✓ cvičení prostorového chápání (doplňování tvaru, doplňování obrázku, doplňování barvy),

- ✓ cvičení analyticko syntetické činnosti (např. poznávání neúplných předmětů, vyhledávání vzájemně souvisejících obrázků, vyhledávání detailů na obrázku, apod.),
- ✓ cvičení zrakové paměti.

5.3 Děti se sluchovým postižením

U dětí se sluchovým postižením jsou dodržovány základní zásady práce a komunikace s osobou se sluchovým postižením. Dbá se o to, aby dítě pravidelně nosilo kompenzační pomůcky (sluchadlo). V případě nutnosti je využíván alternativní způsob komunikace – znakový jazyk (zajištění asistenta pedagoga se znalostí znakové řeči).

Rozvíjení sluchového vnímání:

- ✓ cvičení a hry na rozvoj detekce zvuku (schopnost reagovat na přítomnost nebo nepřítomnost zvuku),
- ✓ rozlišování různých zdrojů zvuku,
- ✓ rozlišování intenzity zvukových podnětů,
- ✓ nacvičování podmíněných reakcí na zvukový nebo hlasový podnět,
- ✓ rozvíjení senzomotorických dovedností ve třech typech cvičení a her – sluchově-motorická, zrakově-motorická, kinesteticko-motorická.

Rozvíjení zrakového vnímání jako základ pro nácvik odezírání:

- ✓ cvičení prostorového chápání,
- ✓ třídění předmětů podle velikosti, tvaru, barvy,
- ✓ cvičení barvocitu,
- ✓ cvičení analyticko - syntetické činnosti,
- ✓ cvičení zrakové paměti.

Rozvíjení komunikačních dovedností:

- ✓ budování pasivní a aktivní slovní zásoby,
- ✓ nácvik správného dýchání, fonace a artikulace,
- ✓ využívání pomocných metod při rozvíjení řeči – pohybové činnosti, rytmické činnosti, hudební činnosti.

U těžkého sluchového postižení:

- ✓ budování náhradního komunikačního systému – znakový jazyk, daktyl,

- ✓ využití asistenta pedagoga – tlumočnický znakový jazyk,
- ✓ využívání kompenzačních pomůcek – sluchadla.

5.4 Děti s tělesným postižením

Veškerá speciálně pedagogická péče probíhá s ohledem na stupeň a rozsah tělesného postižení.

U všech dětí jsou:

- ✓ vytvořeny podmínky pro pohybové aktivity v rámci postižení,
- ✓ podpora posilování pohybových funkcí,
- ✓ je zajištěna pravidelná logopedická péče klinického logopeda,
- ✓ netradiční terapeutické techniky – jízda na koni, canisterapie, návštěva solné jeskyně,
- ✓ ergoterapie,
- ✓ keramika,
- ✓ prvky bazální stimulace,
- ✓ reflexní a uvolňující masáže,
- ✓ míčkování,
- ✓ předplavecký výcvik.

Veškerá péče u dětí s tělesným postižením probíhá v úzké spolupráci s fyzioterapeutem (konzultace).

5.5 Děti s mentálním postižením

U dětí s mentálním postižením je důležité zajištění především osvojení specifických dovedností zaměřených na zvládnutí sebeobsluhy a základních hygienických návyků na úrovni odpovídající věku dítěte a stupni jeho postižení.

K tomuto je možno využít různé **výchovné metody**:

- ✓ metoda požadavků,
- ✓ metoda přesvědčování,
- ✓ metoda procvičování,
- ✓ metoda povzbuzování,
- ✓ metoda kladného vzoru,
- ✓ metody slovní, názorné, činnostně - praktické či hodnotící.

S ohledem na individuální možnosti a schopnosti dětí je využívána:

- ✓ **metoda Dobrého startu** - cílem metody je zdokonalit souhru zraku, sluchu a pohybu, která je předpokladem pro usnadnění psaní a čtení,
- ✓ **alternativní a augmentativní komunikace** – u dětí s mentálním postižením se může jednat o MAKATON, obrázkový komunikační systém nebo zjednodušený znak do řeči,
- ✓ **terapie hrou** – jedná se o terapii, kdy se děti učí prostřednictvím hry vyjadřovat své přání a potřeby (pouze prvky této terapie, klasickou terapii hrou může provádět jen zkušený psychoterapeut),
- ✓ **činnostní terapie (ergoterapie)** – práce na školní zahradě, jednouchá příprava pokrmů (saláty, cukroví ...), pomocné úklidové práce,
- ✓ **netradiční terapeutické techniky** – canisterapie, jízda na koni, návštěvy solné jeskyně.

U dětí s těžkým mentálním postižením lze využít **koncept bazální stimulace** – vnímání vlastního těla je předpokladem k uvědomění si okolního světa (prostorová orientace) a schopnosti s ním komunikovat.

V tomto konceptu také podporujeme:

- ✓ stimulaci vnímání vlastního těla,
- ✓ rozvoj vlastní identity,
- ✓ umožnění vnímání okolního světa,
- ✓ umožnění navázání komunikace se svým okolím,
- ✓ lokomoční schopnosti,
- ✓ zvládnutí orientace v prostoru a čase,
- ✓ zlepšení funkcí organismu.

5.6 Děti s poruchou autistického spektra

Výuka probíhá individuální formou s individuálním přístupem speciálního pedagoga k dítěti s pomocí asistenta. U všech dětí je vypracován edukačně – hodnotící profil, který je aktualizován ve spolupráci s rodiči 2x ročně.

Alternativní komunikace (užívá se jako náhrada mluvené řeči):

- ✓ vkládání znaků a gest do řeči (MAKATON),
- ✓ předmětů, fotografií a grafických symbolů (symboly PCS, piktogramy a další),
- ✓ výměnný obrázkový komunikační systém (VOKS).

VOKS – systém alternativní a augmentativní komunikace, který pracuje se symboly, fotografiemi a reálnými předměty.

Základním principem metody je smysluplná a účelná výměna obrázků za věc, kterou obrázek znázorňuje.

Jedním z cílů je naučit dítě porozumět funkcím komunikace, ale také aktivitě při komunikaci.

Individuální logopedická péče (dále jen ILP) zahrnuje:

- ✓ prvky orofaciální stimulace, tj. stimulace rtů, brady, čelist, jazyka a ústní dutiny, stimulace dechu,
- ✓ dechová cvičení,
- ✓ rytmická cvičení,
- ✓ rozvoj grafomotoriky,
- ✓ rozvoj vizuomotoriky (koordinace oko – ruka),
- ✓ individuální nácvik hlásek,
- ✓ nácvik větných stereotypů,
- ✓ rozvoj paměti.

Sociální vývoj:

- ✓ nácvik očního kontaktu,
- ✓ nácvik adekvátních emocionálních projevů – umět zvládat různé sociální situace,
- ✓ odbourávání negativních projevů chování a agrese (autoagrese, agrese vůči druhé osobě),
- ✓ nácvik společných her – dodržování jednoduchých pravidel, střídání ve hře,
- ✓ nácvik imitace – sociální, verbální a motorické,
- ✓ zvládnutí kamarádských vztahů,
- ✓ nácvik základních sociálních interakcí,
- ✓ rozvíjení sociálního a společenského chování.

Strukturované učení:

- ✓ zahrnuje přehledný strukturovaný prostor,
- ✓ vizualizovaný časový plán,

- ✓ organizaci dne,
- ✓ vizuální předkládání úkolů,
- ✓ rozvíjení sociálního a společenského chování.

Podpora pohybového vývoje - rozvoj hrubé, jemné motoriky a grafomotoriky:

- ✓ vnímání vlastního těla,
- ✓ pohybová imitace,
- ✓ pohybová jednotnost, koordinace, stabilita,
- ✓ nácvik sebeobslužných a hygienických návyků.

V případě potřeby jsou u všech dětí využívány **vhodné kompenzační (technické a didaktické) pomůcky:**

- ✓ pomůcky usnadňující pohyb dětí (vozíky, chodítka, rehabilitační kočárky, ložítka),
- ✓ didaktické pomůcky (dřevěné hračky, stavebnice, referenční předměty, komunikační tabulky, speciálně vybavená výpočetní technika, apod.),
- ✓ rehabilitační pomůcky (měkké kartáče, míčky, vibrátory, houpadla, trampolíny, perličkové polštáře, míčový bazén, apod.),
- ✓ upravený školní nábytek a pomůcky denní potřeby.

6 Organizace vzdělávání

Mateřská škola je školou zřízenou dle §16 odst. 9 školského zákona. Má 5 tříd s celodenním provozem. V přízemí budovy se nacházejí dvě speciální třídy pro děti s autismem. V prvním patře budovy jsou umístěny tři třídy, které navštěvují děti s přiznaným podpůrným opatřením 2. až 5. stupně.

Kapacita mateřské školy je 70 dětí. Třídy jsou věkově smíšené, zpravidla je navštěvují děti ve věku 3 – 7 let, výjimečně děti od 2 let.

Do mateřské školy jsou děti přijímány na základě doporučení školského poradenského zařízení.

Každodenní program dětí v mateřské škole má napomáhat zdravému způsobu života dětí. Přípravuje se se zřetelem na potřeby vývoje dětí, je pružný, umožňuje reagovat na neplánované situace, dovoluje zohlednit náladu skupiny dětí.

Základní hlediska, ze kterých denní program mateřské školy vychází:

- ✓ respektování vývojových a věkových zvláštností dětí,
- ✓ prostor pro individuální vývoj,
- ✓ prostor pro rozmanité činnosti, zejména hru a prožitkové učení,
- ✓ prostor pro rozvíjení vzájemných vztahů.

Denní program má vyvážený poměr řízených a spontánních činností, aktivit a odpočinku, součástí denního programu je speciálně pedagogická péče, která probíhá buď individuálně, nebo skupinově.

Mateřská škola v průběhu školního roku organizuje a pořádá akce, jako jsou výlety, exkurze, divadelní a filmová představení pro děti, besídky, dětské dny, apod. O všech těchto akcích informuje v předstihu zákonné zástupce dětí prostřednictvím sdělení pedagogickým pracovníkem, písemným upozorněním na nástěnkách v šatně a na webových stránkách školy.

Ve třídách je zajištěno souběžné působení dvou pedagogů, a to od ranních hodin až do odpoledního klidu, spolu s asistentem pedagoga.

Kritéria pro přijímání dětí do mateřské školy jsou v dostatečném časovém předstihu zveřejněny na našich webových stránkách a na úřední desce mateřské školy (2 měsíce před uskutečněním zápisu). Hlavním kritériem je doporučení školského poradenského centra. Ostatní kritéria se

mohou rok od roku lišit. Kritéria pro přijímání dětí k předškolnímu vzdělávání sestavuje ředitelka mateřské školy v souladu s platnou legislativou.

Podrobné informace týkající se organizace vzdělávání v mateřské škole jsou součástí školního řádu, který je volně k nahlédnutí na nástěnkách tříd nebo na webových stránkách školy.

7 Charakteristika vzdělávacího programu

KLÍČEK

K KOMUNIKACE

Snažíme se o rozvíjení komunikačních dovedností dětí, využíváme alternativních metod a technik, úzce spolupracujeme s logopedy.

L LÁSKA, VZÁJEMNÝ RESPEKT

S láskou a úctou přistupujeme ke všem dětem, respektujeme osobnost v její jedinečnosti.

Í INDIVIDUALITA, INTEGRACE

Vzdělávání v naší mateřské škole probíhá formou integrace. Pro děti máme vypracovány individuální vzdělávací plány. Při vzdělávání plně respektujeme individualitu a jedinečnost každé dětské osobnosti.

Č ČINNOSTI HROU

Preferujeme učení prostřednictvím hry, využíváme prožitkové, situační a sociální učení, učení nápodobou. Děti mají dostatek prostoru pro rozvoj tvořivosti a fantazie.

E ESTETIKA, EKOLOGIE

Rozvíjíme citové prožívání dětí, budujeme pozitivní vztah k umění, přírodě a okolnímu světu.

K KAMARÁDSTVÍ

Všichni jsme kamarádi, podle toho se k sobě chováme, respektujeme pravidla, která jsme si společně dali.

7.1 Zaměření školy

Mateřská škola je zaměřena na dítě a na úzkou spolupráci s rodinou. Hlavní vizí mateřské školy je speciálně pedagogickou činností rozvíjet samostatnou, zdravě sebevědomou a tvůrčí osobnost schopnou vidět a vnímat svět v jeho pestrosti a změnách. Pomocí speciálně pedagogických činností předcházet vzniku defektivity, podporovat zdravý růst a vývoj dítěte.

Naše koncepce je směřována k tomu, aby děti se zdravotním postižením získaly v MŠ dobré základy do života i pro další vzdělávání, aby byly schopny s uspokojením zvládat další životní a vzdělávací etapy.

Naším cílem je zajistit všem dětem ty nejlepší podmínky pro jejich rozvoj, vytvořit prostředí plné pohody a klidu.

7.2 Dlouhodobé cíle vzdělávacího programu

Základní motto „*Hrajeme si celý rok, aneb kdo si hraje, nezlobí*“ vystihuje cíl vzdělávání v naší mateřské škole – nenásilně získávat poznatky a zkušenosti potřebné pro další život, položit základy celoživotního vzdělávání, zmírnit, popř. odstranit handicap dítěte s přihlédnutím k individuálním schopnostem, možnostem a potřebám jednotlivých dětí.

Dosáhnout toho, aby děti vnímaly život všemi smysly ve vší jeho barevnosti. Podporovat přirozený vývoj a rozvoj dítěte ve všech oblastech (fyzické, psychické, sociální) s ohledem na jeho zájmy, schopnosti a potřeby k uvědomování si své vlastní osobnosti. Vést děti přirozenou cestou – využíváme prožitkové učení, získávání nových vědomostí a dovedností prostřednictvím praktických zkušeností, experimentů, zařazujeme řízené i spontánní aktivity tak, aby rozvíjely dovednosti:

- ✓ být tvořivý,
- ✓ umět řešit problémy,
- ✓ umět spolupracovat,
- ✓ respektovat svá práva i práva jiných,
- ✓ poznávat a rozvíjet vlastní schopnosti,
- ✓ chtít a umět se učit,
- ✓ aktivně komunikovat,
- ✓ mít vztah k přírodě i kultuře,
- ✓ umět pečovat o své zdraví a bezpečí,
- ✓ mít vztah k aktivnímu pohybu.

Cílem je vytvořit každému dítěti optimální podmínky k rozvoji jeho osobnosti, k učení, ke komunikaci, pomoci mu k dosažení co největší samostatnosti a vytvářet základní předpoklady pro pokračování ve vzdělávání.

Vzdělávací obsah v ŠVP je uspořádán tak, aby poskytoval dětem dostatek volnosti při vytváření „pravidel“ a jejich dodržování. Ty si děti vytváří spolu s učitelkami v jednotlivých třídách. Tato pravidla napomáhají ke vzájemnému respektu, úctě, chování v kolektivu i prostředí, ve kterém se dítě nachází.

Učitelky pracují s klíčovými kompetencemi, které se prolínají celým vzdělávacím procesem. Naší snahou je vybavit děti klíčovými kompetencemi na takové úrovni, která je pro ně dosažitelná, a která jim umožní najít vhodnou formu komunikace a soužití s jejich okolím. Některých klíčových kompetencí mohou děti dosáhnout pouze s podporou a pomocí druhé osoby (děti s autismem, děti se středně těžkým mentálním postižením, děti se středně těžkým tělesným postižením).

Při všech činnostech, které děti během dne vykonávají, jim zajišťujeme soustavnou individuální péči speciálního pedagoga, v případě potřeby asistenta pedagoga, a posilujeme a povzbuzujeme jejich sebedůvěru.

Klademe důraz na metody prožitku, nápodobu, opakování a vlastní příklad. Využíváme metody reedukace, kompenzace, senzomotorickou i psychomotorickou stimulaci.

Při vytváření návyků u dětí se soustředujeme na ty, které jsou společensky nejdůležitější, a u kterých máme také největší reálnou naději na úspěch. Jde o návyky v oblasti sebeobsluhy, stolování, oblékání a jednoduché pracovní činnosti. Při poznávání sama sebe i okolního světa, při seznamování s předměty a věcmi kolem nás, využíváme všech smyslů.

Naším záměrem je, aby děti poznaly a pojmenovaly většinu toho, čím jsou obklopeny, osvojily si elementární poznatky o okolním prostředí, které jsou jim blízké, je pro ně smysluplné a pochopitelné.

Při budování a rozvíjení vztahů k ostatním dětem i dospělým, při budování, posilování a obohacování komunikace mezi dětmi vzájemně i mezi dětmi a dospělými, využíváme v případě potřeby i náhradní způsoby komunikace.

7.3 Dlouhodobý plán školy

Dlouhodobý plán školy vychází z koncepčních dlouhodobých záměrů rozvoje školy a z hlavní vize mateřské školy.

K hlavním cílům dlouhodobého plánu mateřské školy patří:

- ✓ zpracovat konkrétně formulovanou vizi školy, se kterou se pedagogové, rodiče a zřizovatel ztotožní,
- ✓ rozvoj podmínek ke vzdělávání – ekonomické zdroje, kulturnost a vybavenost prostředí, hygiena,
- ✓ preventivně předcházet problémům pomocí neustálé údržby budovy školy,
- ✓ zaměřit se na školu a její okolí z hlediska estetické výchovy,
- ✓ usilovat o získání dalších finančních prostředků pomocí nejrůznějších projektů a grantů,
- ✓ zvýšit objem prostředků získaných vlastní hospodářskou činností a od sponzorů,
- ✓ zvyšování kvalifikovanosti pedagogů, rozvoj pedagogických dovedností pedagogů a odborných znalostí pracovníků školy, využívání znalostí ze speciální pedagogiky,
- ✓ rozvoj podpůrné, poradenské a konzultační činnosti školy zákonným zástupcům,
- ✓ rozvoj týmové spolupráce a kolegiálních vztahů ve škole,
- ✓ rozvoj informačního systému a prezentace školy.

Dlouhodobý plán školy v jednotlivých oblastech:

Oblast řízení a správy:

- ✓ udržovat naplněnost tříd, zaměřit se na získávání dětí školy zlepšenou propagační prací školy,
- ✓ spolupracovat se zřizovatelem na kulturním životě a projektech obce,
- ✓ zlepšovat vybavení školy pro názornost a efektivitu výuky, aktualizovat učební pomůcky, doplňovat knihovny, modernizovat vybavení jednotlivých součástí školy,
- ✓ zdokonalovat řídicí činnost, zvyšovat aktivní podíl pracovníků na řízení a zlepšování práce školy,
- ✓ hodnotit a inovovat strategie a plány pro realizaci ŠVP,
- ✓ zajistit podíl pracovníků na strategickém řízení a vlastním hodnocení školy, delegovat výkonné kompetence na co nejnižší úroveň řízení,
- ✓ pravidelně vyhodnocovat personální rizika a přijímat opatření k jejich odstraňování, zejména v oblasti odborné kvalifikace pedagogů a věkové struktury.

Oblast personální:

- ✓ zajistit plnou kvalifikovanost pedagogického týmu,
- ✓ podporovat aktivitu pedagogů v získávání a rozšiřování odborné kvalifikace,
- ✓ promyšleně a rovnoměrně delegovat jednotlivé úkoly na zaměstnance, podněcovat jejich rozvoj,
- ✓ vypracovaný kontrolní systém uplatňovat ve všech oblastech činnosti školy, hodnotit profesionalitu přístupu zaměstnanců k plnění pracovních povinností, přístup k potřebám rodičů a dětí, vzájemnou spolupráci pedagogů,
- ✓ v systému odměňování podporovat realizaci ŠVP,
- ✓ další vzdělávání pedagogických pracovníků zaměřit na společné vzdělávání celého pedagogického týmu, dále se zaměřit na získávání oprávnění k výkonu specializovaných činností.

Oblast vzdělávání:

- ✓ zajistit rovné příležitosti pro všechny děti se speciálními vzdělávacími potřebami,
- ✓ zaměřit se na podporu funkčních gramotností u dětí, zejména ve čtenářské, matematické, sociální, přírodovědné, informační gramotnosti,
- ✓ zajišťovat dětem účinnou individuální péči, spolupracovat se školskými poradenskými zařízeními,
- ✓ sledovat kvalitu práce pedagogických pracovníků a ovlivňovat její růst, uplatňovat ve výuce nové alternativní metody, smysluplně využívat a sledovat DVPP, zaměřovat samostudium pedagogů a vytvářet pro ně podmínky,
- ✓ průběžně pracovat na inovacích školního vzdělávacího programu a na strategiích jeho rozvoje, na základě zkušeností pracovníků a požadavků rodičů, v závislosti na skladbě dětí, identifikovat a vyhodnocovat silné a slabé stránky školy,
- ✓ výchovu ke zdraví zaměřit na rozvoj zdravých stravovacích návyků, pohybových dovedností a tělesné zdatnosti dětí, v rámci prevence se zaměřit na prevenci rizikového chování dětí a žáků (užívání návykových látek, šikana apod.),
- ✓ individuální přístup k dětem chápat jako soustavné získávání informací o výsledcích každého dítěte, jejich vyhodnocování a volbu dalších postupů, ověřování jejich účinnosti.

Oblast sociální:

- ✓ vytvářet ve škole přátelskou atmosféru a ovzduší spolupráce mezi dětmi, pracovníky školy a rodiči,
- ✓ vést děti k morálním hodnotám a pozitivnímu vztahu ke světu, k lidem a k přírodě rozvíjet environmentální výchovu,

- ✓ dbát na součinnost rodiny a školy, usilovat o soulad ve výchovném působení, prohloubení zájmu rodičů o dění ve škole,
- ✓ trvale posilovat pocit sounáležitosti se školou,
- ✓ zohledňovat vnější prostředí (sociální, regionální),
- ✓ odstraňovat sociální, zdravotní a bezpečnostní bariéry,
- ✓ spolupracovat i s dalšími partnery při vytváření vzdělávací nabídky, zejména zájmové činnosti.

Oblast ekonomická:

- ✓ zlepšovat v rámci organizace materiálně technické podmínky všech pracovišť,
- ✓ získávat a zvyšovat kladný hospodářský výsledek školy z obecní dotace a využívat ho pro rozvojové programy školy nebo pro fond odměn pracovníků školy,
- ✓ spolupracovat s obcí při financování oprav budovy a zařízení školy,
- ✓ zlepšení hospodářského výsledku využíváním prostor školy pro jiné účely (pronájem, kurzy),
- ✓ efektivně hospodařit s finančními prostředky zřizovatele i s finančními prostředky města (dotace).

Oblast materiálně technická:

- ✓ každoročně určovat priority ve vybavování v souladu s hospodárným, účelným čerpáním rozpočtu, zkvalitňovat vybavení tříd,
- ✓ zajišťovat bezpečné prostředí pro vzdělávání a zdravý sociální, psychický i fyzický vývoj všech účastníků vzdělávání,
- ✓ vytvořit bezpečné prostředí pro reálnou bezpečnost fyzických osob, jeho účinnost pravidelně prověřovat,
- ✓ získávání sponzorů na konkrétní akce školy, zvýšit podíl dalších osob na financování školy,
- ✓ zaměřovat se na využívání nabízených možností, zejména EU fondů a projektů vyhlašovaných MŠMT.

Oblast informačních systémů a kontaktů s veřejností:

- ✓ spolupráce s okolními školami, výměna zkušeností pedagogů, společné akce,
- ✓ vytvořit pravidla pro efektivní komunikaci s rodiči pro dosažení vyšší otevřenosti školy a maximální využití potenciálu rodičů pro chod školy,

- ✓ identifikovat možné partnery pro zajištění provozu školy, analyzovat jejich možnosti, konzultovat s nimi a využívat je v maximální možné míře,
- ✓ zajistit kvalitní a pestrou informovanost o vzdělávací nabídce školy,
- ✓ prezentace školy, vytváření image,
- ✓ stálá obnova a aktualizace internetových stránek školy,
- ✓ vysoká věcná i formální úroveň výstupů ze školy (výroční zprávy, informace v tisku, na internetu, informace v médiích),
- ✓ vytváření pozitivního obrazu o škole – prezentace školy, propagace v médiích, akce pro pedagogy, akce pro širokou veřejnost.

7.4 Metody a formy vzdělávání

Vzdělávací působení vychází z pedagogické diagnostiky – z pozorování a uvědomění si individuálních potřeb a zájmů dítěte, ze znalosti aktuálního stavu jeho vývoje, konkrétní životní a sociální situace, z pravidelného sledování jeho vývoje a vzdělávacích pokroků.

Vzdělávání dětí v mateřské škole Klíček vychází z ústředního motta ŠVP „Hrajeme si celý rok, aneb kdo si hraje, nezlobí“.

Hra je v životě dítěte hlavní činností, což znamená, že právě jejím prostřednictvím se nejplněji a nejpřirozeněji rozvíjí první vztahy a svazky utvářející se jednoty osobnosti dítěte.

Vychází z jeho možností, je pro ně přirozeně zvládnutelná, čímž podporuje jeho psychickou rovnováhu. Přináší mu klid, vyrovnanost, stvrzuje dosaženou úroveň, ověřuje schopnost něco rozhodnout, vyřešit a vykonat, potvrzuje jeho dovednosti a zkušenosti, jeho sociální vztahy a postavení mezi dospělými i vrstevníky.

Hře věnují děti předškolního věku ze své mnohostranné aktivity nejvíce času. Dítě si hraje a poznává svět, dítě si hraje a nezlobí. Hra dítěti přináší radost a potěšení.

Pedagogové mateřské školy si plně uvědomují význam dětské hry a její podstatu jakož hlavní činnost dítěte předškolního věku, která je účinným a nesčetnými generacemi prověřeným pomocníkem výchovy a vzdělání. A právě proto vychází náš vzdělávací program z ústředního motta a hry a herní činnosti jsou při vzdělávání preferovány.

Vzdělávání dětí je uskutečňováno ve všech činnostech a situacích, které se během dne vyskytnou, **vyváženým poměrem spontánních a řízených aktivit.**

Během vzdělávání je využíváno:

- ✓ **prožitkové učení** – založeno na principu možnosti vidět, slyšet, dotýkat se, prožívat,
- ✓ **situační učení** – vytváření a využívání situací, které poskytují dítěte srozumitelné praktické ukázky různých životních situací,
- ✓ **sociální učení** – založeno na principu nápodoby, utváření vztahů dítěte k jinému dítěti či dospělému, rozvoj sociálního citění, utváření povědomí o sounáležitosti s nejbližším okolím, posilování vlastní identity a uvědomění si sociální role ve společenství, vytváření prosociálních postojů dítěte jako základ pro jeho budoucí zdravé sebevědomí a psychickou pohodu,
- ✓ **kooperativní učení** – podporuje dětskou zvědavost a potřebu objevovat, podněcuje radost dítěte z učení, jeho zájem poznávat nové, získávat zkušenosti a ovládat další dovednosti,
- ✓ **didakticky řízená činnost** – dochází k naplňování konkrétních vzdělávacích cílů formou záměrného a spontánního učení,
- ✓ **komunitní (ranní, odpolední) kruh** – stmelení kolektivu dětí, prostor pro vlastní vyjádření svých pocitů, názorů a nápadů, aktivní podíl dětí na plánování různých činností, spolupodílení se na stanovování pravidel třídy.

Nezastupitelnou roli během vzdělávání budou mít tyto hry a činnosti, které se mohou vzájemně prolínat, kombinovat a doplňovat:

- ✓ **práce s kalendářem přírody** – seznámit se s informacemi souvisejícími s časovou orientací (dny v týdnu, měsíc, roční období), počasí, různé přírodní jevy a úkazy ve všech ročních obdobích,
- ✓ **hry a činnosti s ekologickým námětem** – aktivity vycházející z plánu environmentální výchovy, který je přílohou ŠVP,
- ✓ **řízené činnosti z oblasti rozvoje poznání, jazykových kompetencí a schopností předcházejících učení** – rozvoj intelektu dítěte, řeč a jazykové dovednosti důležité pro přijímání, zpracování a reprodukci získaných informací a poznatků, předmatematické představy, předčtenářské dovednosti, poznávací schopnosti, city a vůle dětí,
- ✓ **tematické vycházky** – pozorovat změny v přírodě související se změnami ročních období,
- ✓ **práce s knihou, encyklopedií, atlasy a dětskými časopisy** – umět vyhledávat potřebné informace, seznámit děti se světem knih a literatury, rozvíjet zájem o psanou formu písma, budovat pozitivní vztah k literatuře, vést děti k tomu, aby se kniha stala součástí jejich života, prostřednictvím knihy rozvíjet řečové schopnosti, estetické citění, tvořivost,

upevňovat správné návyky zacházení s knihou,

- ✓ **pohybové hry a činnosti** – rozvoj pohybových dovedností dětí, obratnost a uvědomění si vlastního těla, prohlubování poznatků o zdraví, lidském těle, o zdravém životním stylu a hygieně, respektovat individuální pohybové možnosti každého dítěte, zařazovat zdravotní cviky zaměřené na správné držení těla, dýchání a koordinaci pohybu,
- ✓ **relaxační hry** – učit děti relaxovat, odpočívat, nácvik správného dýchání,
- ✓ **počítačové programy a naučné programy** (Chytré dítě, Naslouchej a hrej, Dětský koutek – především pro individuální práci s dětmi),
- ✓ **hudební hry a činnosti** – rozvoj základních dovedností z oblasti hudby, umění a kultury, nabídka pěveckých, hudebně pohybových, relaxačních i rytmizačních činností,
- ✓ **výtvarné hry a činnosti** – seznámení se se základními výtvarnými technikami, s vlastnostmi výtvarného i grafického materiálu, rozvoj tvořivosti, fantazie a vlastního výtvarného projevu dětí, upevňování technických dovedností při zacházení s výtvarným materiálem, včetně rozvoje sebeobsluhy, součástí je rozvoj grafomotorické zručnosti,
- ✓ **smyslové didaktické hry, kompenzační a reedukační cvičení** – rozvoj zrakového a sluchového vnímání, hmatu, čichu i chuti, prostorová orientace,
- ✓ **manipulační hry se stavebnicemi, mozaiky a různé drobné hračky** – význam relaxační, rozvíjí vizuomotorickou koordinaci, jemnou motoriku, fantazii a tvořivost dětí,
- ✓ **netradiční terapeutické techniky a sezónní hry** – plavání, návštěvy solné jeskyně, výjezdové lyžování, jízda na koni, canisterapie

Pedagog mateřské školy vede vzdělávání tak, aby:

- ✓ se děti cítily v pohodě po stránce fyzické, psychické i sociální,
- ✓ se děti rozvíjely v souladu se svými schopnostmi a možnostmi a byl podněcován jejich individuální rozvoj,
- ✓ děti měly dostatek podnětů k učení a radost z něho,
- ✓ bylo posilováno sebevědomí dětí, jejich důvěra ve vlastní schopnosti a dovednosti,
- ✓ děti měly možnost utvářet a rozvíjet vzájemné vztahy a cítit se ve skupině bezpečně,
- ✓ byl dostatečně podporován a stimulován rozvoj jejich jazyka a řeči,
- ✓ se děti seznamovaly se vším, co je pro jejich život a každodenní činnosti důležité,
- ✓ děti mohly pochopit, že mohou prostřednictvím vlastní iniciativy a aktivity ovlivňovat své okolí,
- ✓ děti uměly přijmout pomoc a podporu, kterou v dané situaci potřebují,
- ✓ děti uměly respektovat a řídit se pravidly důležitými pro jejich vlastní bezpečnost.

7.5 Zajištění vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami

Do mateřské školy jsou přijímány pouze děti se speciálními vzdělávacími potřebami různého typu a stupně, a to na základě doporučení školského poradenského zařízení, který stanoví rozsah poskytování podpůrných opatření.

Pedagogičtí pracovníci splňují odbornou kvalifikaci danou zákonem č. 563/2004 Sb., zákon o pedagogických pracovnících, v aktuálním znění. Ve třídě působí souběžně dva pedagogové se speciálně pedagogickým vzděláním spolu s asistentem pedagoga.

Speciálně pedagogická péče je prováděna denně, a to buď v rámci individuální práce s konkrétním dítětem, nebo v rámci skupinových her a činností na třídě v průběhu dne.

Individuální vzdělávací plán

Na začátku školního roku je u všech dětí vypracována vstupní diagnostika (ve spolupráci s rodiči), která se poté 2x – 3x ročně aktualizuje a vyhodnocuje. Na základě této diagnostiky se určuje další postup pro individuální práci s dítětem a sestavuje se individuálně vzdělávací plán.

Při sestavování IVP se vychází z doporučení příslušného školského poradenského zařízení (nejčastěji speciálně pedagogické centrum). IVP je konzultován se zákonnými zástupci. V případě, že je IVP doporučen školským poradenským zařízením, tak je jeho obsah konzultován a předkládán zodpovědnému pracovníkovi ze školského poradenského zařízení, který ho stvrzuje svým podpisem.

Na konci školního roku je plán vyhodnocen dle jednotlivých vzdělávacích oblastí. Hodnocení je doplněno aktuální diagnostikou, popř. edukačně hodnotícím profilem (u dětí s autismem). Hodnocení tvoří součást portfolia dítěte.

IVP je vypracováváno v souladu s platnou legislativou dle dané osnovy. IVP vypracovává pedagog se speciálně pedagogickým vzděláním ve spolupráci s druhým pedagogem na třídě a asistentkou pedagoga. IVP kontroluje ředitelka školy a stvrzuje jeho správnost svým podpisem.

IVP je otevřený dokument, do kterého může pedagog v průběhu roku vstupovat, a průběžně ho aktualizovat. Do IVP mohou nahlížet pouze zodpovědné osoby – pedagogové, zákonní zástupci, pracovníci školského poradenského centra, popř. jiné osoby se souhlasem zákonného zástupce.

7.6 Zajištění průběhu vzdělávání dětí od dvou do tří let

Do mateřské školy jsou dvouleté děti přijímány výjimečně, a to pouze na doporučení školského poradenského zařízení.

Mateřská škola a třídy jsou vybaveny dostatečným množstvím pomůcek a hraček, které jsou pro dvouleté děti vyhovující, podnětné a bezpečné.

Ve věkově heterogenních třídách je zajištěno znepřístupnění bezpečnost ohrožujících předmětů, jsou stanoveny jasná a srozumitelná pravidla pro používání a ukládání hraček a pomůcek.

Prostředí třídy je upraveno tak, aby poskytovalo dětem dostatečný prostor pro volný pohyb a hru dětí, umožňovalo variabilitu uspořádání prostoru a zabezpečovalo možnost naplnění potřeby pružného odpočinku.

Ve třídách je zajištěno zázemí pro hygienu dítěte (nočníky, možnost přebalení dítěte).

Šatna je vybavena dostatečným prostorem pro náhradní oblečení a hygienické potřeby.

Je zajištěn vyhovující denní režim, který respektuje potřeby dětí (zejména pravidelnost, dostatek času a prostoru pro realizaci činností, úprava času stravování, prostor pro odpočinek a relaxaci).

Rodiče mají možnost využít adaptačního programu, který škola poskytuje. Adaptační program je přizpůsoben individuálně dle potřeb jednotlivých dětí.

Dětem je umožněno využívat specifické pomůcky pro zajištění pocitu bezpečí a jistoty (láhev s dudlíkem, vlastní hrneček, plyšová hračka, polštářek, apod.).

Vzdělávací činnosti jsou realizovány v menších skupinkách dětí či individuálně, vždy s přihlédnutím k individuálním potřebám dětí a jejich vlastní volbě.

8 Vzdělávací obsah

Čtyři roční doby známe,
o nich si teď povídáme.
Kdy nám mrazem mrznou uši,
kdy zas venku nejvíc prší,
kdy sluníčko hřeje, svítí
a kdy roste jarní kvítí.

8.1 Charakteristika vzdělávacího obsahu

ŠVP je zpracován jako ucelená vzdělávací nabídka MŠ jako celku. Představuje sjednocující vzdělávací nabídku školy, kterou učitelky jednotlivých tříd dotvářejí a rozvíjejí ve svých TVP s ohledem na konkrétní skupinu dětí.

Učitelky respektují individuální potřeby jednotlivých dětí, jejich věkové zvláštnosti, sociální zkušenosti, zdravotní postižení i celkovou úroveň rozvoje.

Jednotlivé integrované bloky jsou vlastně roční období **jaro, léto, podzim, zima**, která se přirozeně každý rok opakují. Tématika bloků se během roku nejen prolíná, ale může se v různých obměnách i opakovat, aby dětem byla poskytnuta příležitost pojmout téma osobitým způsobem, vidět je v nových souvislostech, a tím i lépe pochopit.

Obdobně je přístupováno také ke vzdělávacím cílům a klíčovým kompetencemi, které rovněž prolínají celým vzdělávacím procesem. Rámcové cíle a záměry předškolního vzdělávání jsou pro vzdělávání dětí společné. Při vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami je třeba jejich naplňování přizpůsobovat tak, aby maximálně vyhovovalo dětem, jejich potřebám a možnostem.

Vzdělávací program má zakomponován obsah pěti integračních oblastí, které reflektují vývoj dítěte, jeho přirozený život, zrání i učení.

Zpracovaný materiál odpovídá základním požadavkům pro výchovu a vzdělávání dětí předškolního věku a je sestaven tak, aby respektoval hlavní cíle předškolního vzdělávání.

Hlavní cíle předškolního vzdělávání:

- ✓ rozvíjení dítěte a jeho schopnosti učení,
- ✓ osvojení si základů hodnot, na nichž je založena naše společnost,
- ✓ získání osobní samostatnosti, schopnosti projevit se jako samostatná osobnost působící na své okolí.

8.2 Časový plán

Jednotlivé integrované bloky jsou obsahově zaměřeny na roční období, takže učitelky s nimi ve svých TVP budou pracovat po dobu daného ročního období. Každý IB tak bude plánovat přibližně na tři měsíce.

Jednotlivé IB nabízejí učitelce tématické celky (dále TC), z nichž si každá třída může vybrat a zvolit svůj časový rozsah. To znamená, že časový plán je volně přizpůsobitelný TC i jejich částem (tématům). Poskytuje učitelce volnost TC v třídním vzdělávacím programu (dále jen TVP) měnit, doplňovat a rozvíjet podle vývoje situace na třídě. Podle jejich náročnosti, zájmu a potřeby dětí se může i časový prostor v TVP měnit, TC mohou být nahrazovány či doplňovány jinými tématy (musí být zaznamenáno v TVP).

8.3 Integrované bloky

Vzdělávací obsah tvoří čtyři integrované bloky:

- I. Příroda už barvy vaří, podzim všude hospodaří**
- II. Přišla zima celá bílá, komu by se nelíbila**
- III. Hodně barev duha má, s nimi jaro otvírá**
- IV. Uvijíme věneček ze všech letních kytíček**

8.3.1 I. Příroda už barvy vaří, podzim všude hospodaří

Charakteristika integrovaného bloku:

- ✓ Uvítání dětí a postupná adaptace na prostředí třídy, režim, pravidla.
- ✓ Začlenění nových dětí do kolektivu, seznámení s kamarády, paní učitelkou, s personálem, s prostorami MŠ.
- ✓ Vytvoření vstřícné, přátelské a bezpečné atmosféry ve třídě.
- ✓ Základní zmapování osobnosti každého dítěte (co již zná, umí, co nového se naučilo přes prázdniny,...).
- ✓ Seznámení se se základními charakteristikami podzimu, jeho atributy.
- ✓ Pozorování změn v přírodě a počasí během podzimu.
- ✓ Přiblížení podzimu jako období sklizně – poznat některé druhy zeleniny a ovoce, způsob jejich růstu, sběru, zpracování, význam pro naše zdraví.
- ✓ Seznámení se s některými zvířaty a ptáky volně žijících v přírodě a jejich způsobem života na podzim.
- ✓ Přiblížení vhodných postojů k přírodě, možnosti její ochrany a péče o ni.

Cíl:

- ✓ Podporovat a rozvíjet schopnosti pro vnímání světa kolem sebe, vytváření vztahů, rozvinutí smysluplné komunikace.
- ✓ Při učení využívat všech smyslů, upřednostňovat učení zážitkem, osobní zkušeností.

Témata:

- Naše školička
- Ve školce jsme kamarádi
- Foukej, foukej větříčku
- Na zahrádce, na poli
- Vitamíny, ty jsou prima
- Za zvířátky do lesa
- Voňavý les
- Prší, prší, fouká vítr

- ✚ Barevný podzim
- ✚ Když padá listí
- ✚ Vyletěl si pyšný drak
- ✚ Strašidel se nebojíme
- ✚ Loučíme se s podzimem

Záměry:

- ✓ Podporovat pohodu dětí a jejich psychickou stabilitu.
- ✓ Seznamovat s prostředím školy, s kamarády, s novou paní učitelkou, s dalšími zaměstnanci školy.
- ✓ Spoluvytvořit pravidla bezkonfliktního soužití ve třídě i mimo ní. Postupné chápání těchto pravidel.
- ✓ Rozvíjet poznávací schopnosti a citová vyjádření.
- ✓ Dodržovat základní bezpečnostní pravidla v MŠ, při pobytu na školní zahradě, při pobytu venku, při cestě v dopravním prostředku atd.
- ✓ Rozvíjet paměť, pozornost, představivost a fantazii.
- ✓ Kultivovat estetické a mravní vnímání.
- ✓ Vytvářet povědomí o mezilidských vztazích a morálních hodnotách.
- ✓ Rozvíjet řečové, jazykové a komunikativní schopnosti a dovednosti dětí.
- ✓ Podporovat u dětí vytváření vzájemných vztahů, posilovat je a kultivovat je.
- ✓ Seznamovat děti s místem a prostředím, ve kterém žijí, tvorba pozitivních vztahů.
- ✓ Rozšiřovat vědomosti o podzimní přírodě.
- ✓ Získávat poznatky o přírodním rytmu, o změnách v přírodě na podzim.
- ✓ Rozvíjet smyslové vnímání (zrak, hmat, čich, chuť, sluch).
- ✓ Poznávat ovoce a zeleninu, význam vitamínů pro zdraví člověka.
- ✓ Procvičovat základní pohybové a pracovní dovednosti.
- ✓ Učit se vhodnému chování v přírodě, rozvíjet pozitivní vztah k ní (ochrana životního prostředí).

Klíčové kompetence:

Kompetence k učení:

- ✓ Chce porozumět věcem, jevům a dějům, které kolem sebe vidí.
- ✓ Poznává, že se může mnohému naučit.

- ✓ Raduje se z toho, co samo dokázalo a zvládlo.
- ✓ Získané zkušenosti uplatňuje v praktických situacích a využívá je při dalším učení.

Kompetence k řešení problémů:

- ✓ Řeší problémy, na které stačí: známé a opakující se situace se snaží řešit samostatně (na základě nápodoby či opakování), náročnější s oporou a pomocí dospělého.

Komunikativní kompetence:

- ✓ Domlouvá se mimoslovně i slovy, rozlišuje některé symboly, rozumí jejich významu i funkci.
- ✓ Využívá smysluplně náhradní komunikační systém (obrázkový režim, komunikační knihu, větný proužek...).

Sociální a personální kompetence:

- ✓ Uvědomuje si svébytnost své osoby (pojem já, spojení se jménem, hranice svého těla).
- ✓ Přijímá vyjasněné a zdůvodněné povinnosti, dodržuje dohodnutá a pochopená pravidla.

Činnostní a občanské kompetence:

- ✓ Je vnímavé a citlivé k druhým.
- ✓ Dbá na osobní zdraví a bezpečí svoje i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné okolní prostředí (přírodní i společenské).

Konkretizované výstupy integrovaného bloku:

Dítě a jeho tělo (oblast biologická):

- ✓ vyrovnávat svalové dysbalance v běžném pohybu,
- ✓ zvládat nižší překážky, zvládat různé druhy lezení,
- ✓ pohybovat se bezpečně ve skupině dětí,
- ✓ přizpůsobit či provést jednoduchý pohyb podle vzoru či pokynů,
- ✓ pracovat se stavebnicemi, skládkami (stavět z kostek, navlékat korálky, skládat mozaiky,...),
- ✓ zvládat výtvarné činnosti, provádět jednoduché úkony s výtvarnými pomůckami a materiály (tužka, pastel, štětec, nůžky, papír, textil, modelovací hmota, keramická hlína),
- ✓ pečovat o osobní hygienu, samostatně zvládat pravidelné běžné denní úkony (používat toaletní papír, mýt si a utírat ruce, umět používat kapesník),
- ✓ chovat se přiměřeně a bezpečně ve známém prostředí (škola, hřiště, veřejnost, příroda).

Dítě a jeho psychika (oblast psychologická):

- ✓ chápat většinu běžně užívaných slov,
- ✓ dokázat vyjádřit souhlas/nesouhlas, libost/nelibost,
- ✓ mít přiměřenou slovní zásobu,
- ✓ umět pojmenovat většinu toho, co dítě obklopuje,
- ✓ správně vyslovovat naučené hlásky, mluvit ve větách většinou gramaticky správně,
- ✓ používat neverbální komunikaci (gesto, mimiku),
- ✓ využívat smysluplně náhradní komunikační systém (obrázkový režim, komunikační knihu, větný proužek),
- ✓ rozlišit některé jednoduché obrazné symboly, piktogramy a značky, umět je používat (číst piktogramy, pochopit obrázkové čtení),
- ✓ rozlišit zvuky běžných předmětů a situací (dveře, kroky, vítr, déšť...) známé melodie, napodobit rytmus, zapamatovat si různé zvuky zvířat,
- ✓ rozpoznat odlišnosti v detailech (např. vyhledat a doplnit chybějící části v obrázku, jednotlivé části složit v celek, dokreslit chybějící části na obrázku, složit puzzle, hrát pexeso, domino, loto, nalézt cestu v jednoduchém labyrintu,
- ✓ dodržovat pravidla konverzace a společenského kontaktu – řečovou kázeň (naslouchat druhým, vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, dokázat zformulovat otázku, samostatně a smysluplně odpovědět na otázku, umět komentovat zážitky a aktivity, posuzovat slyšené, předat vzkaz),
- ✓ zaregistrovat změny ve svém okolí (všimnout si a rozpoznat, co se změnilo - ve třídě, na kamarádovi, na obrázku),
- ✓ dokončit hru i rozdělanou činnost (neodbíhat od ní),
- ✓ uposlechnout pokynu dospělého a řídit se jím,
- ✓ tvořivě využívat přírodní i ostatní materiály při pracovních a výtvarných činnostech,
- ✓ experimentovat s materiály, poznávat a využívat výrazové možnosti (vytvářet různé plošné a prostorové útvary, mísit barvy, zkoumat odlišné účinky suchých a vlhkých podkladů),
- ✓ rozlišovat roční období i jejich typické znaky,
- ✓ samostatně se rozhodnout v některých činnostech,
- ✓ přijímat pobyt v MŠ jako běžnou součást života (vědět, že rodiče chodí do práce, dítě do MŠ),
- ✓ respektovat a přijímat přirozenou autoritu dospělých (učitele),
- ✓ nebát se požádat o pomoc, radu,

- ✓ uvědomovat si, že fungování skupiny je postaveno na pravidlech soužití, podílet se na nich a respektovat je,
- ✓ reagovat přiměřeně dané situaci (odmítat agresí, přijímat vzor společenského chování, umět se podřídit).

Dítě a ten druhý (oblast sociální):

- ✓ navazovat kontakty s dospělým (učitelem), s důvěrou se na něj obracet o pomoc, o radu,
- ✓ aktivně komunikovat s druhými dětmi bez vážnějších problémů,
- ✓ spolupracovat při hrách a aktivitách nejrůznějšího zaměření, umět být partnerem,
- ✓ využívat plnohodnotně neverbální komunikaci jako podporu pro vyjádření svých postojů a pocitů,
- ✓ všimnout si, co si druhý přeje či potřebuje (dělit se s druhým o hračky, počkat, vystřídat se...).

Dítě a společnost (oblast sociokulturní):

- ✓ umět ve styku s dětmi i dospělými pozdravit, poprosit, požádat, poděkovat, rozloučit se, vyslechnout sdělení, střídat se v komunikaci,
- ✓ dodržovat společně dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití v MŠ a na veřejnosti,
- ✓ navazovat s dětmi vztahy, mít ve skupině své kamarády, udržovat a rozvíjet s nimi přátelství, cítit se plnohodnotným členem skupiny.

Dítě a svět (oblast environmentální):

- ✓ orientovat se ve školním prostředí, vyznat se v blízkém okolí (co se v blízkosti MŠ nachází),
- ✓ vědět, že se stále něco děje, že všechno kolem plyne, vyvíjí se a proměňuje, běžné proměnlivé okolnosti v MŠ vnímat jako samozřejmé a přirozeně se tomuto dění přizpůsobovat,
- ✓ znát, co je škodlivé a nebezpečné (různé nástrahy a rizika ve spojení s přírodou) i neovlivnitelné – vítr, déšť, záplavy, teplo, sucho, mrazy, co může ohrožovat zdravé životní prostředí.

8.3.2 II. Přišla zima celá bílá, komu by se nelíbila

Charakteristika integrovaného bloku:

- ✓ Příprava dětí na Advent, přivítání Mikuláše a oslava Vánoc.
- ✓ Přiblížení tradic dětem, navození sváteční atmosféry, pohody, porozumění a lásky.
- ✓ Výzdoba třídy, výroba vánočních ozdob, dárečků, pečení cukroví, mikulášská nadílka, posezení u stromečku.
- ✓ Příprava na Karneval, zábavné, tvořivé, hudební a pohybové činnosti.
- ✓ Pozorování změn v přírodě a počasí v zimním období.
- ✓ Seznamování se životem zvířat a ptáků v zimě.
- ✓ Poznávání zimních sportů, využití příznivých sněhových podmínek ke hraní se sněhem a na sněhu, pozorování a objevování vlastností sněhu - experimenty.
- ✓ Osvojování si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví, bezpečí a osobní pohody.

Cíl:

- ✓ Posilovat pozitivní vztah k tradicím a zvykům spojených s vánočním obdobím.
- ✓ Radostně prožívat období příprav na sváteční dny a podílet se na nich.
- ✓ Osvojit si dovednosti k podpoře zdraví – vědět, jak se v zimě oblékáme, dodržovat pravidla bezpečného chování v zimním období.

Témata:

- ✚ Mikulášská nadílka
- ✚ Těšíme se na vánoce
- ✚ Naše tělo
- ✚ Doktora se nebojíme
- ✚ Co dělají zvířátka v zimě
- ✚ Sníh se sype na krmítka
- ✚ Naše zimní radovánky
- ✚ Za okny je sníh a mráz
- ✚ Máme rádi pohádky

 Karnevalové maškaření

Záměry:

- ✓ Seznamovat se s lidovými tradicemi, zvyky a svátky.
- ✓ Rozvíjet kulturně-estetické dovednosti, výtvarné, hudební a dramatické.
- ✓ Vést děti k vykonávání jednoduchých činností při spoluvytváření estetického prostředí.
- ✓ Získávat příležitosti k rozvoji vlastní kreativity, vnímání.
- ✓ Rozvíjet schopnost vytvářet citové vztahy, podporovat chápání a dodržování pravidel.
Rozvíjet základní kulturně-společenské postoje a vytvářet povědomí o mezilidských morálních hodnotách – jak se chovat při slavnostech.
- ✓ Umožňovat dětem poznávat sám sebe, posilovat sebedůvěru, samostatnost a sebeovládání. Seznamovat děti se světem lidí, kultury a umění.
- ✓ Osvojovat si základní poznatky o prostředí, v němž dítě žije.
- ✓ Umožňovat dětem získávat poznatky o lidském těle, péči o zdraví.
- ✓ Vytvářet zdravé životní postoje, posilovat vzájemné vztahy, vytvářet pohodu a příjemné prostředí.
- ✓ Rozvíjet pohybové schopnosti dětí při pobytu venku.
- ✓ Vytvořit si představu o zimní přírodě a jejím vegetativním klidu.
- ✓ Rozvíjet užívání všech smyslů.
- ✓ Chápat, že všichni lidé mají stejnou hodnotu, i přesto, že je každý jiný.

Klíčové kompetence:

Kompetence k učení:

- ✓ Získanou zkušenost uplatňuje v praktických situacích a v dalším učení.

Kompetence k řešení problémů:

- ✓ Problémy řeší na základě bezprostřední zkušenosti, postupuje cestou pokusu a omylu, experimentuje, spontánně vymýšlí nová řešení problémů a situací, hledá různé možnosti a varianty (má vlastní, originální nápady), využívá při tom dosavadních zkušeností, fantazii a představivost.
- ✓ Rozlišuje řešení, která jsou funkční (vedoucí k cíli), a řešení, která funkční nejsou, dokáže mezi nimi volit.

Komunikativní kompetence:

- ✓ Ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, samostatně vyjadřuje své

myšlenky, sdělení otázky i odpovědi, rozumí slyšenému, slovně reaguje a vede smysluplný dialog.

- ✓ Dokáže vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými apod.).
- ✓ Používá náhradní komunikační systém (obrázkový režim, komunikační knihu, větný proužek...).

Sociální a personální kompetence:

- ✓ Uvědomuje si, že za sebe i své jednání odpovídá a nese důsledky.
- ✓ Napodobuje modely prosociálního chování a mezilidských vztahů, které nachází ve svém okolí.

Činnostní a občanské kompetence:

- ✓ Zajímá se o druhé i o to, co se kolem děje, je otevřené aktuálnímu dění.
- ✓ Dbá na osobní zdraví a bezpečí svoje i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné okolní prostředí (přírodní i společenské).

Konkretizované výstupy integrovaného bloku:

Dítě a jeho tělo (oblast biologická):

- ✓ postavit se zpříma a udržet správné držení těla po dobu vnější kontroly,
- ✓ pohybovat se v různém přírodním terénu (v lese, na sněhu, v písku),
- ✓ zdolávat obratně přiměřené překážky,
- ✓ upřednostňovat užívání pravé či levé ruky při kreslení i v jiných činnostech, kde se preference ruky uplatňuje,
- ✓ umět zacházet s jednoduchými rytmickými a hudebními nástroji,
- ✓ samostatně se oblékat, svlékat, obouvat, zapnout knoflíky, zipy, zavázat tkaničky, zvládat osobní hygienu,
- ✓ postarat se o své osobní věci, hračky a pomůcky, zvládat drobné úklidové práce,
- ✓ pojmenovat viditelné části těla (základní) včetně některých dílčích částí (rameno, koleno, loket, zápěstí) a některé vnitřní orgány (srdce, plíce, mozek, žaludek),
- ✓ znát a dodržovat základní pravidla chování na chodníku a na ulici (dávat pozor při přecházení – přechody, rozumět světelné signalizaci – semafor).

Dítě a jeho psychika (oblast psychologická):

- ✓ chápat většinu běžně užívaných slov,

- ✓ mít přiměřenou slovní zásobu,
- ✓ umět pojmenovat většinu toho, co dítě obklopuje,
- ✓ správně vyslovovat naučené hlásky, mluvit ve větách většinou gramaticky správně,
- ✓ používat neverbální komunikaci (gesto, mimiku),
- ✓ používat náhradní komunikační systém (obrázkový režim, komunikační knihu, větný proužek),
- ✓ rozlišit některé jednoduché obrazné symboly, piktogramy a značky, umět je používat (číst piktogramy, pochopit obrázkové čtení),
- ✓ rozlišit zvuky běžných předmětů a situací (dveře, kroky, vítr, déšť...) známé melodie, napodobit rytmus, zapamatovat si různé zvuky zvířat,
- ✓ rozpoznat odlišnosti v detailech (např. vyhledat a doplnit chybějící části v obrázku, jednotlivé části složit v celek, dokreslit chybějící části na obrázku, složit puzzle, hrát pexeso, domino, loto, nalézt cestu v jednoduchém labyrintu),
- ✓ soustředěně poslouchat pohádku, hudební skladbu, divadelní hru (sledované následně reprodukovat), nenechat se vyrušit, neodbíhat od činnosti, pracovat v klidu,
- ✓ využívat tvůrčí a výtvarné techniky k výzdobě prostředí,
- ✓ záměrně si zapamatovat co prožily, viděly, slyšely (zážitky z výletu, oslav, básničky, písničky) a po přiměřené době to reprodukovat,
- ✓ vyprávět příběh s vizuální či akustickou oporou (podle obrázků, pomocí otázek atd.),
- ✓ vytvořit jednoduchý model, stavbu, provést obměnu, tvořit dle vlastní představy (stavba z kostek),
- ✓ orientovat se v řadě (první, poslední, uprostřed),
- ✓ orientovat se v prostoru podle slovních pokynů,
- ✓ rozumět a používat základní pojmy označující velikost (malý - velký, dlouhý - krátký, malý – větší - největší, vysoký - nízký, stejný atd.),
- ✓ porovnat a uspořádat předměty dle stanoveného pravidla (od nejmenšího k největšímu, poznat, co do skupiny nepatří), třídít předměty minimálně dle jednoho kritéria (barva, velikost, tvar aj.),
- ✓ chápat jednoduché vztahy a souvislosti, řešit jednoduché problémy a situace,
- ✓ verbalizovat myšlenkové pochody, přemýšlet nahlas, (popsat např. jak staví stavbu, jak skládá puzzle),
- ✓ přicházet s vlastními nápady,
- ✓ přijímat pokyny, plnit činnosti podle instrukcí,
- ✓ zapojovat se do činností, komunikovat a kooperovat s dětmi i se známými dospělými, odmítnout neznámé dospělé,

- ✓ přiměřeně reagovat ve známých situacích, umět se zklidnit, ovládnout se, potlačit projev agrese, odložit splnění osobních přání na pozdější dobu.

Dítě a ten druhý (oblast sociální):

- ✓ spolupracovat s dospělým, respektovat ho, komunikovat s ním vhodným způsobem (s ohledem na situaci a podmínky),
- ✓ chápat a respektovat názory jiného dítěte, domlouvat se, vyjednávat, dohodnout se na kompromisu,
- ✓ bránit se projevům násilí jiného dítěte (nenechat si ubližovat, nenechat se šidit, ohradit se proti tomu),
- ✓ k mladšímu, slabšímu či postiženému dítěti se chovat citlivě a ohleduplně (neposmívat se mu, pomáhat mu, chránit ho),
- ✓ využívat neverbální komunikaci (úsměv, gesta, řeč těla, apod.).

Dítě a společnost (oblast sociokulturní):

- ✓ chápat podstatu hry a její pravidla, dodržovat pravidla her a jiných činností, hrát spravedlivě, nepodvádět, umět i prohrávat,
- ✓ zacházet šetrně s vlastními a cizími pomůckami, hračkami, knížkami i věcmi denní potřeby,
- ✓ orientovat se v rolích a pravidlech různých společenských skupin a umět jim přizpůsobit své chování (rodina, třída, mateřská škola, herní skupina apod.).

Dítě a svět (oblast environmentální):

- ✓ zvládat běžné činnosti, požadavky i jednoduché praktické situace, které se v MŠ opakují,
- ✓ rozumět běžným okolnostem a dějům, jevům i situacím, s nimiž se běžně setkává,
- ✓ mít poznatky o zvycích a tradicích, svátcích a oslavách,
- ✓ zajímat se, co se v okolí děje, všímat si denní změn ve svém okolí, proměny komentovat, přizpůsobit oblečení (rozlišit pocit chladu a tepla, chování),
- ✓ uvědomovat si, že člověk a příroda se navzájem ovlivňují, že každý může svým chováním působit na životní prostředí (podporovat či narušovat zdraví, přírodní prostředí i společenskou pohodu).

8.3.3 III. Hodně barev duha má, s nimi jaro otvírá

Charakteristika integrovaného bloku:

- ✓ Získávání poznatků o jarní přírodě, o některých jarních květinách, domácích a hospodářských zvířatech a jejich mláďatech.
- ✓ Přiblížení lidových tradic – oslava Velikonoc.
- ✓ Seznamování s různými druhy dopravních prostředků, se způsoby a místem jejich pohybu a se základními pravidly bezpečného chování.
- ✓ Podporování citových vztahů k matce i ostatním členům rodiny, rozvíjení sounáležitosti s rodinou – co je to rodina, domov, podílení se na přípravách ke Dni matek.
- ✓ Seznamování s různorodým povoláním, prací rodičů.
- ✓ Pozorování změn počasí, okolní přírody, zjišťování, jak se můžeme o pěkné prostředí zasloužit i my (Den Země, Přírodníček – třídění odpadů).
- ✓ Vytváření pozitivního vztahu ke knize, k umění, hudbě. Seznamování se světem pohádek a příběhů.

Cíl:

- ✓ Rozvíjet pocit sounáležitosti s živou i neživou přírodou a schopnost vážit si života ve všech jeho formách.
- ✓ Radostně prožívat období Velikonočních svátků, oslavy Dne Matek.

Témata:

- ✚ Knihy máme rádi
- ✚ Jaro přišlo mezi nás
- ✚ Jarní ptačí švitoření
- ✚ Kytičky se hlásí k světu
- ✚ Zvířátka mají svá mláďátka
- ✚ Doprava a doleva
- ✚ Jede, letí, pluje
- ✚ Co je to „doma“
- ✚ Maminka má svátek

✚ Čím budu

✚ Kde bydlím

✚ Čáry, máry

Záměry:

- ✓ Osvojit si lidové zvyky, prožívat tradice Velikonoc a pálení čarodějnic.
- ✓ Rozvíjet zručnost a správně zacházet s výtvarným materiálem při výrobě velikonoční výzdoby.
- ✓ Uvědomit si příchod jara a vnímat jeho charakteristické znaky.
- ✓ Pozorovat probouzející se přírodu, vnímat její krásu a barvy.
- ✓ Pěstovat lásku ke všemu živému, ke zvířatům a mláďatům.
- ✓ Seznámit se s životem stěhovavých ptáků. Ochrana přírody, všeho živého i hmyzu.
- ✓ Poznat a pojmenovat jarní květiny a keře.
- ✓ Zvládat péči o pokojové rostliny, seznámit se s nadzemní a podzemní částí rostliny – pokusy.
- ✓ Uvědomit si význam rodiny, že každý někam patří, má svůj domov.
- ✓ Rozvíjet pozitivní city ke členům rodiny (hlavně k matce).
- ✓ Rozvíjet chápání prostorových pojmů, částečně se orientovat v čase.
- ✓ Osvojovat si poznatky o životě a činnostech člověka, o práci lidí, vážit si ji.
- ✓ Pozorovat stav životního prostředí a jeho vliv na kvalitu života.
- ✓ Osvojovat poznatky o světě o kulturním i technickém prostředí, ekologické aktivity.
- ✓ Rozvíjet schopnosti, které vytvářejí citové vztahy a umožňují city plně prožívat.
- ✓ Pěstovat v dětech kladný vztah ke knihám, čerpat z nich zábavu i poučení.
- ✓ Vzbuzovat v dětech zájem o kulturu- divadlo, dramatizaci, koncerty, výstavy.
- ✓ Rozvíjet hudebně pohybové cítění dětí, podněcovat radost z pohybu.
- ✓ Pomocí příběhů a pohádek upevňovat v dětech kladné (morální i volní) vlastnosti.
- ✓ Poznávat sebe sama.

Klíčové kompetence:

Kompetence k učení:

- ✓ Soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, experimentuje a užívá při tom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů.
- ✓ Učí se nejen spontánně, ale i vědomě, vyvine úsilí, soustředí se na činnost a záměrně si pamatuje, při zadané práci dokončí, co započalo, dovede postupovat podle instrukcí a

pokynů, je schopno dobrat se k výsledkům.

Kompetence k řešení problémů:

- ✓ Při řešení myšlenkových i praktických problémů užívá logických, matematických i empirických postupů, pochopí jednoduché algoritmy řešení různých úloh a situací a využívá je v dalších situacích.
- ✓ Nebojí se chybovat, pokud nachází pozitivní ocenění nejen úspěch, ale také za snahu.

Komunikativní kompetence:

- ✓ Ovládá dovednosti předcházející čtení a psaní.
- ✓ Průběžně rozšiřuje slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci s okolím.
- ✓ Používá náhradní komunikační systém (obrázkový režim, komunikační knihu, větný proužek...).

Sociální a personální kompetence:

- ✓ Samostatně rozhoduje o svých činnostech, umí si vytvořit svůj názor a vyjádřit jej.
- ✓ Při setkání s neznámými lidmi či v neznámých situacích se chová obezřetně, nevhodné chování i komunikaci, která je mu nepříjemná, umí odmítnout.

Činnostní a občanské kompetence:

- ✓ Má smysl pro povinnost ve hře, práci i učení, k úkolům a povinnostem přistupuje odpovědně, váží si práce i úsilí druhých.
- ✓ Chápe, že zájem o to, co se kolem děje, činnost, pracovitost a podnikavost jsou přínosem a že naopak lhostejnost, nevšímavost, pohodlnost a nízká aktivita mají své nepříznivé důsledky.

Konkretizované výstupy integrovaného bloku:

Dítě a jeho tělo (oblast biologická):

- ✓ běhat, skákat, udržovat rovnováhu na jedné noze,
- ✓ házet a chytat míč, užívat různé náčiní, náradí,
- ✓ doprovázet pohyb zpěvem (pohybové hry, chůze, rytmické činnosti),
- ✓ držet správně tužku (tj. 2 prsty, 3. podložený, s uvolněným zápěstím), vést stopu tužky při kresbě,
- ✓ kreslit, malovat, modelovat, vytrhávat, stříhat, lepit, vytvářet objekty z přírodních i umělých materiálů,

- ✓ udržovat pořádek, zvládat jednoduché úklidové práce,
- ✓ znát základní zásady zdravého životního stylu (např. pozitivní účinky pohybu a sportu, hygieny, zdravé výživy, činnosti a odpočinku, pobytu v přírodě, otužování) a faktory poškozující zdraví (návykové látky),
- ✓ uvědomovat si, co je nebezpečné.

Dítě a jeho psychika (oblast psychologická):

- ✓ znát většinu slov a výrazů běžně používaných v prostředí dítěte (vlastní jméno a příjmení, adresa, jména rodičů-sourozenců-kamarádů-učitelek), rozumět většině pojmenování, které se týkají dítěti známých předmětů,
- ✓ poznat a vyhledat slova protikladného významu (antonyma), podobného významu (synoma), stejně znějící a slova různého významu (homonyma),
- ✓ rozkládat slova na slabiky,
- ✓ rozlišit tvary předmětů, základní geometrické tvary, základní barvy a jejich odstíny, a vlastnosti objektů (např. lesk, hladkost),
- ✓ správně reagovat na světelné a akustické signály,
- ✓ odhalit podstatné a nepodstatné znaky, charakteristické znaky předmětů, osob a zvířat,
- ✓ udržet pozornost i při méně atraktivních činnostech,
- ✓ zapamatovat si krátké říkanky, rozpočítadla, jednoduché básničky, písničky a reprodukovat je, přijmout jednoduchou dramatickou úlohu,
- ✓ zapamatovat si pohádku, děj, příběh a převyprávět ho,
- ✓ rozvíjet a obohacovat hru podle své představivosti a fantazie,
- ✓ spontánně vyprávět zážitky ze svého okolí, z různých vyprávění, či co dítě prožilo příjemného i nepříjemného,
- ✓ experimentovat s materiály i barvami (koláž, míchání barev, zapouštění barev),
- ✓ pochopit význam piktogramu (pravidla chování ve skupině, v hromadném dopravním prostředku), znát význam elementárních dopravních značek a označení nebezpečí (elektřina, zákaz rozdělávání ohně, koupání, skákání do vody aj.),
- ✓ rozpoznat některé grafické znaky s abstraktní podobou (např. znát některé číslice, písmena, dopravní značky),
- ✓ napodobit základní geometrické znaky a tvary (kruh-čtverec-obdélník-trojúhelník),
- ✓ napodobit některá písmena, číslice,
- ✓ poznat některé hudební znaky,
- ✓ rozlišovat vpravo – vlevo na vlastním těle, v prostoru s oporou o nějaký předmět,

- ✓ rozlišovat a používat základní prostorové pojmy a těchto pojmů běžně užívat - (nahore, dole, uprostřed, před, za, pod, nad, uvnitř, vně, u, vedle, mezi, nízko, vysoko, na konci, na kraji, vpředu, vzadu, blízko, daleko, dopředu, dozadu, nahoru, dolů),
- ✓ orientovat se v časových údajích v rámci dne – ráno, dopoledne, poledne, odpoledne, večer),
- ✓ rozpoznat a pojmenovat geometrické tvary – kruh, čtverec, trojúhelník, obdélník,
- ✓ chápat, že číslovka označuje počet (př. 5 je prstů na ruce),
- ✓ řešit labyrinty (sledovat cestu),
- ✓ vymýšlet nová řešení nebo alternativní k běžným a verbalizovat je (např. jak by to šlo jinak, co by se stalo, kdyby),
- ✓ projevovat zájem o poznávání písmen a číslic, prohlížet si knihy (atlas, obrázková kniha, encyklopedie, leporelo), znát některé dětské knihy a vyprávět o nich, informace vyhledat v encyklopediích,
- ✓ odlišit hru od systematické činnosti,
- ✓ samostatně splnit jednoduchý úkol, poradit si v běžné a opakující se situaci, cítit ze své samostatnosti uspokojení (být na ni hrdý),
- ✓ umět se samostatně rozhodovat o svých činnostech (co udělat, jak se zachovat, i o tom, co neudělat, co odmítnout, čeho se neúčastnit),
- ✓ umět kooperovat, dohodnout se s ostatními,
- ✓ přijmout roli ve hře (organizátor-pozorovatel-spoluhráč),
- ✓ odhadnout, na co stačí, uvědomovat si, co mu nejde, co neumí, co je pro ně obtížné a co se chce naučit (vyhledávat příležitosti, umět požádat o pomoc),
- ✓ plánovat přiměřeně věku (ví, čeho chce dosáhnout a proč),
- ✓ přijmout povinnost, soustředit se na činnost a samostatně ji dokončit,
- ✓ projevovat se citlivě k živým bytostem, přírodě i věcem, pomáhat druhým (např. kamarádům, mladším, slabším aj.),
- ✓ přirozeně projevovat radost z poznaného a zvládnutého (radovat se, že umí píseň, básničku, ukazuje obrázek, předvádí taneček, výrobek).

Dítě a ten druhý (oblast sociální):

- ✓ rozlišovat vhodnost oslovování i tykání a vykání,
- ✓ vyhledávat partnera pro hru, domlouvat se, rozdělovat a měnit herní role, hru rozvíjet a obohacovat,
- ✓ porozumět běžným projevům emocí a nálad (např. vnímat, že je jiné dítě smutné, zklamané nebo naopak něčím nadšené, radostné),

- ✓ cítit sounáležitost s ostatními, nabídnout pomoc.

Dítě a společnost (oblast sociokulturní):

- ✓ rozlišovat společensky nežádoucí chování, vnímat co je lež, nespravedlivost, ubližování, lhostejnost, agresivita, vulgarismy,
- ✓ pojmenovat povahové vlastnosti,
- ✓ projevovat ohleduplnost a zdvořilost ke svým kamarádům i dospělým, vážit si jejich práce i úsilí,
- ✓ být schopné přistoupit na jiný názor, porozumět potřebám druhých, přijmout společné návrhy, podřídit se rozhodnutí skupiny a přizpůsobit se společnému programu,
- ✓ pozorně poslouchat a sledovat se zájmem uměleckou produkci (literární, filmovou, výtvarnou, dramatickou, hudební),
- ✓ v kulturních místech respektovat dohodnutá pravidla a nerušit ostatní při vnímání umění.

Dítě a svět (oblast environmentální):

- ✓ mít poznatky z nejrůznějších oblastí života a poznání v rozsahu podle toho, s čím se v praxi setkává, co kolem sebe vidí, co prožívá, co mu bylo zprostředkováno či vysvětleno (např. poznatky o živé i neživé přírodě, přírodních jevech a dějích, o lidech a jejich životě, o kultuře či technice),
- ✓ mít poznatky o své zemi (znát název státu, státní vlajku, hymnu, prezidenta, hlavní město, významné svátky a události),
- ✓ chápat základní pravidla chování pro chodce,
- ✓ všimnout si nepořádku a škod, dbát o pořádek a čistotu, zvládat drobné úklidové práce, nakládat vhodným způsobem s odpady, chápat význam třídění odpadu, chránit přírodu v okolí, živé tvory apod.,
- ✓ být citlivý k přírodě.

8.3.4 IV. Uvítáme věneček ze všech letních kytiček

Charakteristika integrovaného bloku:

- ✓ Příprava dětí na období oslav Dne dětí.
- ✓ Seznamování dětí se širším okolím, odlišnostmi jiných národností, jiných zemí.
- ✓ Opakování všech znalostí a vědomostí, které děti získaly v mateřské škole.
- ✓ Prohlubování poznatků o dopravě, cestování.
- ✓ Seznamování se s nadcházejícími „velkými“ prázdninami a jejich nástrahami – zajištění bezpečnosti.
- ✓ Uskutečnění výletu.

Cíl:

- ✓ Osvojit si elementární poznatky o existenci různých národů a kultur.
- ✓ Získat povědomí o tom, že svět lidí, zvířat a rostlin je různorodý a pestrý.

Témata:

- ✚ Děti slaví svátek
- ✚ Čím voní léto
- ✚ Co se ukrývá v trávě
- ✚ Letem světem
- ✚ Putování s kapkou vody
- ✚ Zvířátka ze ZOO
- ✚ Prázdniny s pohádkou

Záměry:

- ✓ Objevovat a získávat nové poznatky o živočiších a rostlinách u nás.
- ✓ Poznávat a pojmenovávat první letní plody.
- ✓ Rozvíjet tvořivost a fantazii při práci s přírodninami.
- ✓ Co nejčastějším pobytem v přírodě vést děti k otužování, podpoře a ochraně zdraví, rozvoji fyzických schopností.
- ✓ Vytvářet povědomí o mezilidských hodnotách, podporovat kamarádství – loučení s předškoláky.
- ✓ Poučit o možných nebezpečných situacích v období prázdnin.

- ✓ Seznamovat děti s okolním světem. Posilovat dětskou zvědavost, zájem o činnosti a radost z objevování nového.
- ✓ Rozvíjet schopnosti a dovednosti dětí vyjádřit získané dojmy a prožitky. Rozvíjet společenský i estetický vkus dětí.
- ✓ Seznámit děti se světem lidí, zvířat, kultury, techniky a umění. Vytvářet povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, s živou i neživou přírodou, lidmi, společností.
- ✓ Vytvořit povědomí o existenci ostatních kultur a národností.
- ✓ Poznávat exotická zvířata.

Klíčové kompetence:

Kompetence k učení:

- ✓ Učí se hodnotit své osobní pokroky, ocenit výkony druhých, odhadnout své síly.
- ✓ Pokud se mu dostává uznání a ocenění, učí se s chutí.

Kompetence k řešení problémů:

- ✓ Užívá číselné a matematické pojmy.
- ✓ Vnímá elementární matematické souvislosti.
- ✓ Zpřesňuje si početní představy.
- ✓ Uvědomuje si, že svou iniciativou a aktivitou může ovlivnit situace.
- ✓ Je schopno pochopit, že vyhýbat se problémům nevede k cíli, naopak je výhodou jejich včasné a uvážlivé řešení.

Komunikativní kompetence:

- ✓ Komunikuje s dětmi i dospělými v běžných situacích.
- ✓ Učí se, že být komunikativní a vstřícné je výhodou.
- ✓ Ví, že se lidé dorozumívají i jinými jazyky a že je možno se jim učit.
- ✓ Používá náhradní komunikační systém (obrázkový režim, komunikační knihu, větný proužek...).

Sociální a personální kompetence:

- ✓ Svým dětským způsobem projevuje citlivost a ohleduplnost ke druhým, je schopno pomoci slabším.
- ✓ Rozpozná nevhodné chování, vnímá nespravedlnost, ubližování, lhostejnost a agresivitu.
- ✓ Chápe, že ubližování, agresivita, lhostejnost a násilí se nevyplácí.
- ✓ Chápe, že vzniklé konflikty je lépe řešit dohodou.

- ✓ Dokáže se bránit projevům násilí jiného dítěte, ponižování, ubližování.

Činnostní a občanské kompetence:

- ✓ Chápe, že se může o tom, co dělá, rozhodovat svobodně, ale že za svá rozhodnutí také odpovídá.
- ✓ Ví, že není jedno, v jakém prostředí žije, uvědomuje si, že se svým chováním na něm podílí a že je může ovlivnit.
- ✓ Dokáže rozpoznat a využívat vlastní silné stránky, poznávat své slabé.
- ✓ Odhaduje rizika svých nápadů, jde za svým záměrem, ale také dokáže měnit cesty a přizpůsobovat se daným okolnostem.

Konkretizované výstupy integrovaného bloku:

Dítě a jeho tělo (oblast biologická):

- ✓ užívat různé pomůcky k pohybu,
- ✓ otočit se čelem vzad bez ztráty rovnováhy a orientace,
- ✓ pohybovat se dynamicky po delší dobu, být pohybově aktivní v řízené i spontánní činnosti,
- ✓ samostatně jíst, používat příbor, nalít si nápoj, používat kapesník,
- ✓ napodobit základní geometrické obrazce, různé tvary,
- ✓ mít poznatky o narození, růstu těla a jeho základních proměnách,
- ✓ projevovat bezpečný odstup vůči cizím osobám,
- ✓ vědět, jak se vyhnout nebezpečí – být opatrné, obezřetné, kam se v případě potřeby obrátit pro pomoc, bránit se projevům násilí.

Dítě a jeho psychika (oblast psychologická):

- ✓ dorozumět se verbálně i nonverbálně – používat oční kontakt, gesta, reagovat správně na neverbální projevy,
- ✓ používat jednoduché souvětí, vyjádřit myšlenku, nápad, popsat situaci, událost, vyjádřit své pocity, prožitky,
- ✓ sledovat a zachytit hlavní myšlenku příběhu, vyslechnutý příběh převyprávět,
- ✓ rozlišit krátké a dlouhé samohlásky,
- ✓ znát, že se lidé dorozumívají i jinými jazyky a že je možno se jim učit,
- ✓ sluchem rozlišit slova, slabiky, počáteční slabiky a hlásky ve slovech (popř. i na konci slov),
- ✓ rozlišit hmatem předměty, určit počet, velikost,

- ✓ pamatovat si postup řešení – postup jednoduché stavby, umístění obrázku na určitém místě (pexeso),
- ✓ vyjadřovat fantazijní představy,
- ✓ uplatňovat postřeh a rychlost,
- ✓ dokončit příběh, pohádku, improvizovat,
- ✓ experimentovat s výtvarně netradičními materiály,
- ✓ vyjádřit vlastní jednoduché pohybové představy, rytmický doprovod,
- ✓ naznačit, vyjádřit pantomimou konkrétní činnost, pohybem ztvárnit slyšenou melodii,
- ✓ vyhledat první a poslední objekt ve skupině, vést čáru zleva doprava, shora dolů,
- ✓ objevovat význam ilustrací,
- ✓ rozlišovat vzájemnou polohu dvou objektů,
- ✓ rozlišovat základní časové údaje, uvědomit si plynutí v čase – den, noc, ráno, večer, včera, dnes, zítra, dny v týdnu,
- ✓ rozumět a používat základní pojmy označující hmotnost (lehký – těžký),
- ✓ snažit se uplatnit své přání, obhájit svůj názor,
- ✓ orientovat se v číselné řadě 1 – 10, vyjmenovat ji, porovnávat, chápat číslo jako počet prvků,
- ✓ posoudit početnost dvou souborů a určit počet do 6 (např. o kolik je více a o kolik je méně, kde je stejně),
- ✓ slovně, výtvarně, technicky vyjádřit svoje jednoduché „nápad“, experimentovat, některé problémy řešit cestou „pokus – omyl“,
- ✓ projevovat zájem o nové věci, dotazovat se při nepochopení, zkoušet, experimentovat,
- ✓ přijímat drobný neúspěch (vnímat jej jako přirozenou skutečnost, že se mu někdy něco nedaří), umět přijmout sdělení o případných dílčích nedostatcích, být schopné se z něho poučit,
- ✓ přizpůsobit se společenství, projevovat zájem o spolupráci, umět se přizpůsobit změnám,
- ✓ přirozeně a v míře dané osobnostními předpoklady projevovat pozitivní i negativní emoce (soucit, radost, náklonnost, spokojenost, ale také strach, smutek),
- ✓ umět to, co prožívá, vyjádřit slovně, výtvarně, pohybově, mimikou,
- ✓ rozhodovat sám o sobě (o svém chování).

Dítě a ten druhý (oblast sociální):

- ✓ uvědomit si vztahy mezi lidmi (kamarádství, přátelství, vztahy mezi pohlavími, úcta ke stáří),
- ✓ spoluvytvářet prostředí pohody (cítit se spokojeně a bezpečně),

- ✓ respektovat rozdílné schopnosti, důvěřovat vlastním schopnostem,
- ✓ vyjednávat s dětmi i dospělými ve svém okolí, domluvit se na společném řešení,
- ✓ chápat, že každý je jiný, jinak vypadá, jinak se chová, něco jiného umí či neumí a že je to přirozené,
- ✓ dokázat odmítnout nepříjemný kontakt a komunikaci.

Dítě a společnost (oblast sociokulturní):

- ✓ pochopit funkci rodiny a jejích členů,
- ✓ reagovat na sociální kontakty druhých dětí otevřeně a zařazovat se mezi ně pomocí sociálně úspěšných strategií (vlídné přijetí, humor, projevení zájmu, akceptování či podání návrhů, nabídnutí spolupráce, pomoci, fair play), vnímat odlišnosti a podle toho přizpůsobovat i své přístupy,
- ✓ vyjádřit a zhodnotit prožitky (co se líbilo a co ne, co a proč zaujalo, co bylo zajímavé, překvapivé, podnětné apod.),
- ✓ všímat si kulturních památek kolem sebe,
- ✓ zobrazovat objekty reálné i fantazijní různými výtvarnými výrazovými prostředky,
- ✓ vyjadřovat se zpěvem, hrou na jednoduché rytmické či hudební nástroje, hudebně pohybovou činností.

Dítě a svět (oblast environmentální):

- ✓ mít poznatky o existenci jiných zemí, národů a kultur,
- ✓ uvědomovat si, že svět přírody i svět lidí je na různých částech naší planety různorodý a pestrý,
- ✓ mít poznatky o planetě Zemi, vesmíru (o koloběhu vody, střídání denních i ročních období).

9 Doplnující programy a aktivity

- ✓ divadelní a kulturní představení v mateřské škole
- ✓ návštěvy knihovny
- ✓ polodenní a celodenní výlety do okolí
- ✓ karneval
- ✓ účast ve výtvarných soutěžích
- ✓ účast na soutěžích nejrůznějšího charakteru
- ✓ pořádání výstav výtvarných prací dětí
- ✓ podzimní a jarní radovánky
- ✓ oslava Dne dětí
- ✓ oslava Dne matek
- ✓ tematická tvoření (podzimní, vánoční, velikonoční)
- ✓ loučení s předškoláky
- ✓ dětské sportovní dny
- ✓ plavecký výcvik na krytém bazéně STARS
- ✓ výjezdové lyžování
- ✓ jízda na koni
- ✓ canisterapie
- ✓ návštěva solné jeskyně
- ✓ zájmové terapie
- ✓ návštěva hasičů
- ✓ návštěva Základní školy
- ✓ návštěva městské policie
- ✓ agility
- ✓ projektové dny
- ✓ a další dle nabídky a možností ...

10 **Evaluační systém**

Formy a metody (způsob provedení):

- ✓ pozorování, rozhovor, diskuze, hospitace, rozbor dokumentace školy (třídní vzdělávací program, hodnocení IB, pololetní a celoroční hodnocení, hodnocení IVP), kontrolní činnost ředitele školy, pedagogické a provozní porady, malé provozní a pedagogické porady, dotazníkové šetření.

Zdroje informací:

- ✓ děti a jejich spontánní reakce, postoje, gesta, verbální i neverbální projevy,
- ✓ postoje rodičů,
- ✓ pedagogický kolektiv a další odborníci (logopedi, pracovníci SPC),
- ✓ partneři školy, ZŠ,
- ✓ zřizovatel,
- ✓ veřejnost,
- ✓ hodnotící zprávy ČŠI a jiných kontrolních orgánů.

Oblasti evaluace:

1. Kvalita naplňování zvolených záměrů a cílů, včetně kvality výsledků vzdělávání u dětí

Cíle: vyhodnocovat naplňování stanovených záměrů, v rámci zrealizované vzdělávací nabídky stanovit případná opatření do dalšího tematického celku v rámci integrovaného bloku.

Časový rozvrh: vždy na konci daného tématu formou poznámek do TVP, na konci integrovaného bloku na speciální arch (hodnocení IB), v pololetí a na konci školního roku.

Nástroje:

- ✓ záznamy do TVP,
- ✓ evaluace integrovaných bloků,
- ✓ pololetní a roční hodnocení TVP,
- ✓ roční hodnocení IVP – záznamy,
- ✓ pedagogické rady,
- ✓ kontrola dokumentace třídy.

Kdo: učitelky jednotlivých tříd, ředitelka

2. Kvalita způsobů zpracování učiva – soulad – RVP – ŠVP – TVP, jeho realizace – vyhodnocování integrovaných bloků

Cíle: Ověřovat soulad ŠVP s RVP a soulad TVP s ŠVP, soulad integrovaných bloků a částí tematických celků, vhodnost způsobu zpracování ŠVP a TVP, zda je zpracování přehledné a funkční, zda jsou v něm obsaženy cíle všech oblastí. Sledovat přínos realizovaného projektu všem dětem.

Časový rozsah: Průběžně sledovat při realizaci tematických celků, pololetní a roční vyhodnocení.

Nástroje:

- ✓ vzájemné konzultace učitelek na třídě,
- ✓ konkretizování pozitivních i negativních zjištění,
- ✓ společné vyvozování závěrů,
- ✓ pozorování běžné i záměrné,
- ✓ pedagogické rady,
- ✓ hospitace a hospitační záznamy,
- ✓ dotazníky na konci školního roku,
- ✓ výroční zpráva.

Kdo: učitelky jednotlivých tříd, ředitelka

3. Kvalita vzdělávací práce pedagogů a součinnosti provozních pracovníků

Cíle: Hodnocení vlastního průběhu realizace vzdělávacího procesu z hlediska používaných metod a forem práce, hodnocení součinnosti pedagogických a provozních pracovníků.

Časový průběh: průběžně

Nástroje:

- ✓ konzultace pedagogů,
- ✓ hospitace,
- ✓ dotazníkové šetření,
- ✓ pedagogické rady,
- ✓ provozní porady.

Kdo: učitelky jednotlivých tříd, ředitelka

4. Osobní rozvoj pedagogů

Cíle: Uplatňování nových poznatků z DVPP ve vlastní práci, hodnocení vlastního vzdělávacího procesu, hodnocení ve vztahu k dalšímu osobnostnímu růstu.

Časový rozvrh: průběžně

Nástroje:

- ✓ konzultace – rozборы seminářů a předávání poznatků na pedagogické poradě,
- ✓ pedagogické rady,
- ✓ hospitace,
- ✓ dotazníky.

Kdo: učitelky jednotlivých tříd, ředitelka

5. Evaluace speciální programových aktivit

Cíle: Hodnocení speciálních programových aktivit ve vztahu k naplnění vzdělávacích záměrů a vzdělávacích cílů a v souladu s koncepcí školy a školním vzdělávacím programem. Hodnocení pokroků v oblastech speciálně pedagogické péče.

Časový rozvrh: průběžně

Nástroje:

- ✓ tvorba, aktualizace a vyhodnocení IVP,
- ✓ konzultace pedagogů a odborných pracovníků (kliničtí logopedi, speciální pedagogové ze SPC),
- ✓ vzájemná konzultace pedagogů a předávání si zkušeností,
- ✓ pedagogické rady,
- ✓ konzultace s rodiči.

Kdo: učitelky jednotlivých tříd, ředitelka

6. Evaluace zájmových terapií

Cíle: Hodnocení zájmových terapií ve vztahu k naplnění vzdělávacích záměrů a vzdělávacích cílů a rozvoji osobních pokroků dětí.

Časový rozvrh: 1x ročně

Nástroje:

- ✓ konzultace s rodiči,
- ✓ konzultace - vedoucí zájmových terapií – ostatní učitelky,
- ✓ zapojení do soutěží,
- ✓ výstavy pro veřejnosti,
- ✓ vystoupení pro rodiče,
- ✓ třídní schůzky.

Kdo: učitelky, které vedou dané zájmové terapie

11 Závěrečná ustanovení

Tento ŠVP č.j.: MSKL/00468/2017 pro mateřské školy s názvem „Klíček“ byl projednán a schválen na pedagogické radě dne 29. 8. 2017.

Tímto se ruší platnost:

- ✓ ŠVP č.j.: MSKL/00339/2016, platného od 1. 9. 2016

Zpracovala: Mgr. Eva Daňková, ředitelka školy ve spolupráci s pedagogy mateřské školy